

LEEUWARDEN STAAT IN DRUGSLIJSTJES NAAST AMSTERDAM EN BARCELONA

LIWWADDERS APRIL 2024

NEEM MEE
ÉCHT ALLES OVER LEEUWARDEN

liwwadders

Ralph Pol en
Jan-Willem Schoot:
We fantaseerden over
dit pand. We keken
er letterlijk
tegenop

EEN HEER IN HET VERKEER
WEET HET OOK NIET MEER

Andries Bergsma BANK VAN GELDERLAND IS KWALITEIT PAG 3	Sybren Vis IK KREEG BERICHT VAN KONING CHARLES PAG 6	Klaas Kasma BRENG ME MAAR WAT LEKKERS PAG 6	Simon Valk HOVENIER DENKT IN OPLOSSINGEN PAG 14	Ank Pluimgraaff IK KOOP IN WAAR IK BLIJ VAN WORD PAG 16
---	---	--	--	--

A. DE BOER: COLLEGE LEEUWARDEN STAAT BOL VAN CYNISME

LUNATO KERMIS LEEUWARDEN

10 T/M 14 APRIL 2024

Donderdag tussen 13:00 en 15:00
PRIKKELARME MIDDAG

TERUG OP HET
CAMBUURPLEIN

‘WONEN IN EEN VT-WONENBROCHURE DAT DOEN DE BUREN MAAR’

Door Andries Veldman •
Foto: Marchje Andringa

‘Een zitbank van het merk Gelderland behoudt zijn waarde. Het frame is gemaakt van massief beukenhout. Je voelt de kwaliteit bij het tillen.’ Andries Bergsma van Andriesign aan de mr. P.J. Troelstraweg, verkoopt tweedehands designmeubelen. Hij begon nog niet zolang geleden als zelfstandig ondernemer en kan nu constateren dat het lukt. ‘Het begint behoorlijk leeg te raken in mijn loods. De handel vliegt de deur uit.’

‘**M**ijn doel is je te laten ontdekken wat kleur doet in jouw interieur. Weg met de zwarte en grijze meubelen. Durf te kiezen voor kleur en kies voor designmeubels.’ Deze stevige taal is te lezen op Bergsma’s website Andriesign.nl waar ook de tijdloze meubelen zijn te vinden van bekende merken zoals Leolux, Montis, Sur & plus, Harvink en ontwerpers als Gerard van den Berg, Jan des Bouvrie, Roderick Vos en Rolf Benz. ‘Durf te kiezen voor kleur. Wonen in een VT-wonenbrochure, dat doen de burens maar. Jij wilt een gezellige woning waar je helemaal tot rust komt. Ik zie het als mijn doel om jou daarmee te helpen’, aldus Andries Bergsma op zijn website.

‘Zelf’, zegt Bergsma, ‘ben ik niet zo pocherig, maar als het om mijn meubelen gaat, dan sta ik voor kwaliteit.’ Na een wisselend carrièrepad, dat liep via uiteenlopende beroepen, kwam hij uit bij de soms iconische meubelen die altijd al in zijn belangstelling stonden. ‘Na een afgebroken lerarenopleiding heb ik bij de post, in fabrieken en in de schoonmaak gewerkt.’ Hij is actief bij filmhuis Slieker en zat enkele jaren voor GroenLinks in de Leeuwarder gemeenteraad, de partij waarvan hij ook geruime tijd voorzitter was. Corona bleek ook voor Andries Bergsma een kantelpunt. ‘Dat heeft op mij en anderen een grote impact gehad. Ik las over een kapper

‘Een bank van Gelderland is waardevast en allerm minst een wegwerpproduct’

die stoffeerder was geworden omdat hij de negatieve en bozige mensen op zijn stoel niet meer kon verdragen. Bij Slieker stopte de programmering. Nadat het achterstallig werk op was, lukte het me niet de vrijkomende tijd op te vullen. Privé was ik altijd al gecharmeerd van designmeubelen, daarmee ben ik toen aan de slag gegaan. Van een tientje honderd gulden maken.’

Bergsma struinde het internet af, kocht meubels op, of haalde ze gratis af bij meubelwinkels (‘die willen de drukte van tweedehands niet’) en liet ze vervolgens opknappen bij een stof-

feerder. ‘Zo rolde het wat.’ Hij ontdekte de vraag naar kwaliteit. Een bank van bijvoorbeeld Gelderland is waardevast en allerm minst een wegwerpproduct. ‘Die koop je nieuw voor 6000 euro en refurbished voor de helft van de prijs. In Grou huurde ik een loods op het Halbertsmaterrein waar meteen klanten op afkwamen.’ Nu werkt hij vanuit de voormalige Turkstra beschuutfabriek aan de Troelstraweg in Leeuwarden.

Het kiezen voor design is kiezen voor duurzaamheid. ‘Mijn meubelen kunnen nog jaren mee. Je vindt hier betaalbare, kwalitatief

ANDRIES BERGSMA EN PAL/GROENLINKS

‘Vanaf 2008 raakte ik betrokken bij PAL/GroenLinks. Ik wilde altijd al meekijken, het liefst achter de schermen, hoe dat gaat in de politiek. Nadat ik in het bestuur kwam, werd ik al snel voorzitter. Later zat ik nog een paar jaar in de gemeenteraad. Ik twijfelde om dat te gaan doen, maar ging overstag na het zien van de Zweedse film De man die Ove heet. Het verhaal van de brompot raakte me zo omdat ik parallellen voelde met de maatschappij, en toen werd ik actief op het partijbureau in Utrecht. Het was een fantastische tijd om te kijken hoe alles reilt en zeilt. Hoe mannen als Piet van der Wal en Gerben Hoogterp van niets iets weten te maken. Je wilt iets voor de maatschappij betekenen. Je wilt bruggen bouwen. Ik had de portefeuille cultuur en wilde van Leeuwarden een soort Maastricht maken, een stad waar je zonder erover na te denken een weekendje boekt. Dat hebben we even kunnen meemaken met de festivals die hier plaats hebben gevonden, met allerlei aanverwante ontwikkelingen. Ik ben er verdrietig om dat dit soort festivals niet meer worden georganiseerd

geweldige design van merken als Design On Stock, Topform en Cloak. Ik zeg: neem risico, kies voor tweedehands designmeubels. Je herkent design aan het gebruik van de beste materialen. De pootjes zijn al een kilo per

stuk. Bij LeenBakker kun je een bank bijna in je eentje optillen, dat zegt voldoende. De Gelderland 4800 die hier staat oogt modern, maar het ontwerp van Henk Vos dateert al uit 1982. Die gaat nog jaren mee.’

Het Stadsblad Liwwadders (sinds 1998) wordt gemaakt door: André Keikes, Aly van der Mark, Klaas Kasma, Eric Hoekstra, Lisanne van der Ploeg, Henk Weiland, Luuk Inberg, Anton Feddema (vormgeving), Simon van der Woude (fotografie), Keimp Pijpstra (webbeheer), Remco Jan Veldman (acquisitie) en Andries Veldman (organisatie en acquisitie). Liwwadders verschijnt tien keer per jaar en wordt verspreid in de gemeente Leeuwarden en in de randgemeenten (zie op pagina 5). Daarnaast wordt de krant geplaatst op onze website www.liwwadders.nl Al onze activiteiten worden ondersteund door Facebook, Twitter, Instagram (Roosmarijn Haring) en een dagelijkse nieuwsbrief. Niet onvermeld mag blijven dat bepaalde advertentieverkopers misbruik maken van onze titel. Er is maar één Stadsblad Liwwadders en dat hebt u nu in handen. Een krant die lezers, middenstanders, vrijwilligers en kunstenaars serieus neemt. Wilt u communiceren met deze groepen, bel dan naar Andries Veldman (058-2133138) of mail naar info@liwwadders.nl Stadsblad Liwwadders wordt gedrukt bij Flevodruk in Harlingen.

DONATEURS ZIJN BROODNODIG VOOR GOEDE JOURNALISTIEK

- WIJ BEDANKEN (NIEUWE) DONATEURS HARTELIJK VOOR HUN BIJDRAGE (VERMELD UW ADRES ALS U BELANGSTELLING HEEFT VOOR ONZE DONATEURSBIIJEENKOMST)
- DOE MEE, DONEER! KIJK OP WWW.LIWWADDERS.NL

‘WE WERKEN IN DE WASSTRAAT MET GERECYCLED WATER.
DE ZEEP DIE WE GEBRUIKEN WORDT AFGEBOKEN.
WE LETTEN OP HET MILIEU, MAAR IK HOOP DAT DE POLITIEK
NIET DOORSLAAT. HET IS WEL ALLEMAAL EVEN GENOEG ZO.’

Advertorial • Foto: Simon van der Woude

Een goede wasbeurt beschermt de auto

‘Het is altijd mooi om de reacties van mijn klanten in ontvangst te nemen. Ze waarderen het zeer dat we hier nog voluit service verlenen. Daar rijden ze graag voor om.’ Johan Rodenhuis van Carwash Fokkinga gaat nog altijd met veel plezier in zijn carwash aan de slag. Het persoonlijke contact wordt door Rodenhuis in ere gehouden.

‘Waar vind je nog een benzinepomp waar je wordt bediend? Vooral de oudere klanten stellen dat nog altijd zeer op prijs. Onze benzinepomp is dagelijks geopend van 07.00 uur tot 21.00 uur. Wij bedienen tussen 08.00 uur en 18.00 uur. In de betaalpaal kan altijd met cash en met pin worden betaald (van 07.00 tot 21.00 uur).’

‘Het wassen van de auto blijft een van onze speerpunten. Een goede wasbeurt beschermt de auto.’ Johan Rodenhuis hoeft je weinig te vertellen over het onderhoud van auto’s. De man van Carwash Fokkinga bij het

Cambuurstadion – de wasstraat loopt van De Ruyterweg tot aan het Cambuurplein – weet wat een auto nodig heeft.

Neem nou de voorwasrobot van Carwash Fokkinga. De inzet van dat apparaat werkt volgens hetzelfde principe als schilderwerk, waarbij de voorbehandeling eigenlijk belangrijker is dan het afverven. Rodenhuis: ‘Dat is bij ons niet anders. Bij het voorwassen van de auto worden het zand en andere ongerechtigheden verwijderd. Daarna kan het wassen beginnen. Na afloop is het resultaat keer op keer verbluffend.’

Een minstens zo belangrijk onderdeel bij Carwash Fokkinga is de benzinepomp. ‘De tien-tje-tankers zijn ons allemaal even lief. Bedienen, dat hebben we altijd gedaan en dat blijven we doen. Die moeite is ons niets te veel. Bovendien houd je op die manier contact met je klanten. Mankeert er iets aan de auto, dan geven we advies of, mocht dat mogelijk zijn, dan verhelpen we het kleine euvel, een kapot lampje of ruitenwischer, ter plekke.’

Een goede serviceverlening is belangrijk

Rodenhuis en zijn medewerkers vinden goede serviceverlening belangrijk. ‘Dat roepen we niet van de daken, dat doen we gewoon. We zitten hier tenslotte ook in een gewone buurt.’

Rodenhuis drukt ten gunste van zijn klanten op allerlei manieren

de kosten. Waar elders wordt een bedrag van veertig euro gevraagd voor de huur van een kar voor een halve dag, rekent Carwash Fokkinga slechts vijftien euro. ‘Dat komt omdat we die aanhangers in eigen beheer hebben en het onderhoud zelf verzorgen. Dat is de eerste

winst voor de klant. We hebben hier geen mannetje rondlopen die bij alle karren langs moet. Zelfs voor een autoambulance, een platte kar, kan men bij ons terecht.’

AUTOWASSTRAAT FOKKINGA
DE RUYTERWEG 98 • T. 058-2151047

KLAAS K. TE L. NOU, ZE ZITTEN WEL GEZELLIG, SCHRIJFT FLOOR. ZIE JE WEL, DENK IK, ZE HEEFT IEMAND MEEGENOMEN

‘HOE ZIT HET HIER?’ verschijnt op het scherm van mijn laptop. Ja, wel goed, denk ik. Ik weet het eigenlijk niet meer zo precies. Ik had eergisteren beter moeten opletten in dat restaurant. De hoofdredacteur van deze krant heeft me gevraagd voor een nieuwe rubriek met restaurantrecensies. Hij weet dat ik vroeger kok geweest ben en tegenwoordig niets omhanden heb. Zijn er mensen die dat willen lezen, heb ik hem nog gevraagd. Maar hij heeft me verwezen naar de Leeuwarder Courant. Op zaterdag wordt daarbij een mooie bijlage geleverd waarin de uiterst populaire rubriek FOODIES staat. Gelukkig heb ik de kattenbak nog niet verschoond, dus de krant is er nog.

Ik pluk de bijlage MEER uit de stapel oude kranten en inderdaad zie ik daarin een recensie van een restaurant. Boven het artikel staat in grote letters FOODIES, een woord dat nog stamt uit de jaren 80 van de vorige eeuw, toen mensen die hun aanrecht vol keukengadgets zetten zo genoemd werden. Maar ik schrik wel als ik lees dat er een heel team van Foodlovers beschikbaar is om het noorden naar culinaire hotspots af te struinen. En dat moet ik helemaal alleen doen, denk ik. Maar als ik verder lees, is het Floor die bij een restaurant in Sneek geweest is. Tsjja, denk ik. Dat is ook niet gezellig, in je uppie uit eten in een restaurant. Maar als ik het onder aan de pagina afgedrukte kassabonnetje lees, denk ik dat Floortje iemand meegenomen heeft, of ze heeft een ontstellende honger gehad. Twee driegangen menu’s in je eentje eten, dat zal wel niet.

Ze heeft wel een lekker speciaalbiertje vooraf gedronken, en tijdens de maaltijd is ze zich te buiten gegaan aan een colaatje, zie ik op het bonnetje.

De recensie is opgedeeld in stukjes met een dikgedrukte vraag vooraf. HOE ZIT HET HIER dus. Nou, ze zitten wel gezellig, schrijft Floor. Zie je wel, denk ik, ze heeft iemand meegenomen. Dat moet ik ook doen, iemand meenemen op kosten van de krant, dan kan ik die ook bellen als ik dingen vergeten ben die wel belangrijk zijn voor de eventuele lezers. Die kan me dan ook helpen bij de volgende vraag: WAT STAAT ER OP DE KAART? In mijn eentje onthoud ik dat niet en ik kan er ook moeilijk een foto van maken. Dan weet iedereen in het restaurant dat ik een recensent ben. En voor een eerlijke recensie moet je anoniem in zo’n restaurant zitten. Dan komt de vraag WAT KIEZEN WE? Shit, denk ik, als ik voor Liwwadders uit eten moet, moet ik ook wat kiezen. Meestal zeg ik als ik ergens eet, breng me maar wat lekkers, drie of vier gangen en een flesje wijn. Zelf kiezen uit de menukaart doe ik nooit. Maar goed, dat is natuurlijk niet echt een probleem. De volgende vraag wordt wel een probleem: HOE VINDEN WE HET? Nu komt het erop aan, denk ik. Als ik schrijf dat het over de gehele linie waardeloos voer is en dat de kok zich beter kan laten omscholen tot plantsoenschoufelaar, kan het restaurant zijn deuren wel sluiten. Waarschijnlijk is dat dan ook een veel betere optie. Maar als ik het eten de hemel in prijs en mensen die mijn recensie hebben gelezen het een gore tent vinden, word ik als recensent niet

geloofwaardig gevonden. Misschien moet ik het aanpakken zoals Floor en waarschijnlijk ook haar team van Foodlovers doen: hier en daar een klein kritisch aandachtspuntje. Een te klein lepeltje voor de soep en dat tzatziki niet echt Italiaans is. Toch goed dat de hoofdredacteur van Liwwadders me even op deze rubriek in de LC bijlage gewezen heeft. Als ik verder lees, valt Floortje als Foodlover voor mij door de mand als ze de kaas van de vegetarische pizza heerlijk vindt maar de rest van de pizza maar wat vlakjes. De kok in mij springt daar meteen bovenop. Ja tut, denk ik, je moet die kaas er ook niet afpulken maar gewoon een hap bodem, vulling en kaas tegelijk nemen.

Eergisteren ben ik dus voor het eerst als restaurantrecensent op stap geweest. Alleen, want er was geen budget om een tafeldame mee te nemen. Met Floor in gedachten bestelde ik een fles wijn, vroeg het meisje in de bediening of ze in de keuken drie gangen lekkers voor me konden maken en ging ik in mijn meegenomen boek lezen.

En nu probeer ik me dus te herinneren hoe ik zat (wel goed geloof ik), wat ik gegeten heb (iets met kip, nogal droog meen ik me te herinneren) en wat het kostte, want ik ben vergeten het bonnetje mee te nemen. Ik denk dat ik er maar van afzie om recensies te schrijven. Zo goed als die van de Foodlovers in de bijlage van de LC worden ze toch niet.

KLAAS KASMA, KOK TE LEEUWARDEN

• HUIS AAN HUIS IN DE WIJKEN EN DORPEN
 (WISSELEND)

• VERSPREIDPUNTEN
 (DIE REGELMATIG WORDEN AANGEVULD; MET STER*
 MEERDERE MALEN)

CAMMINGHABUREN: JUMBO*, ALBERT HEIJN*, PRIMERA, BAKKER VAN DEN BERG, SLAGER SMIT, RENÉ FISH AND CHIPS, WIJKCENTRUM, GEZONDHEIDSCENTRUM; **VRIJHEIDSWIJK:** JUMBO*, MULTIFUNCTIONEEL CENTRUM; **BILGAARD:** ALBERT HEIJN*, BAKKERIJ VAN DEN BERG, SCHOEN- EN SLEUTELSER- VICE BILGAARD, SLAGER SMIT, GROENTEZAAK YNE EN HINKE VAN DER MEULEN; GEZONDHEIDSCENTRUM, CAFÉ BILGAARD, PRIMERA, SNACKBAR DOUBLE FF, CHINEES-RESTAURANT MEI WAH; **WESTEINDE:** POIESZ*, SNACKBAR DE TILLE, KAPPER, ZORGCENTRUM SWETTEHIEM, GEZONDHEIDSPLEIN WEST- EINDE; **VALERIUS:** VISZAAK DE GEZONDE APOTHEEK*, ELY'S LUNCHROOM, TANKSTATION VALERIUSSTRAAT; **WESTEN:** HOTEL WTC, KAMER VAN KOOPHANDEL, MEUBELZAAK DE TIJD WONEN, EUROHOTEL; **NIJLÂN:** LIDL*, ALDI*, CAFÉ 'T WAP, DALSHIEM FOTOGRAFIE, PIZZERIA ADRIANO; **ALDÂN:** POIESZ*, SNACKBAR DOUBLE FF, APOTHEEK BENU, ZORGCENTRUM ERASMUSHIEM, ZORGCENTRUM ALDLÂNSTATE, TANKSTATION ALDLÂNSDIJK, MEDISCH CENTRUM LEEUWARDEN; **HEECH- TERP/SCHIERINGEN:** POEISZ*, SNACKBAR RONDWEG, WIJK- CENTRUM; **CAMBUURPLEIN:** JUMBO*, PRIMERA, APOTHEEK BOITEN*; **WINKELCENTRUM LEEUWERIKSTRAAT:** JUMBO*, PRIMERA TROELSTRAWEG, SNACKPOINT DE LEEUWERIK; **BLEEK- LAAN E.O.:** POIESZ*, JUMBO*, TRYATER; **VLIET:** SNACKBAR 'T VLIET, SNACKBAR DE CENTRALE, BAKKER TROMP, HALAL SLAGERIJ ATLAS; **ORANJEWIJK:** ALBERT HEIJN*; **ACHTER DE HOVEN:** EETHUIS POTMARGE, WIJKCENTRUM J.H. KNOOP- STRAAT; **TIJNJEDIJK:** ALBERT HEIJN XL* (MIRO), AKO, VISZAAK HOLLANDER, TUINCENTRUM KLAVER, BP TANKSTATION; **WTC:** JUMBO*; **SCHRANS:** ALBERT HEIJN*, , DECO HOME, BIO BIJ JANSEN, FRIESE SCHRIJFKAMER, SCHOOTSTRA VIS*, FIETSTATION 058, TABAKSZAAK PETER VAN DER KAMP*; **ZUIDERBUREN:** JUMBO*; **DE HEMRIK:** , GROOTHANDEL MAKRO, SNACKBAR HEMRIK, FRIESCHE OLIE EN VERFHANDEL, OMROP FRYSLÂN; **DE ZWETTE:** SNACKBAR LORENTZ, DE FABRIEK, GROOTHANDEL SLIGRO, CRYSTALIC, MOTOPORT LEEUWARDEN; **GROTE WIELEN:** RESTAURANT DE GROTE WIELEN

CENTRUM LEEUWARDEN: BOUWBEDRIJF DE VRIES , ORANJE HOTEL*, AKO STATION*, STATIONS KAPPER*, CAFÉ DE STEE, CAFÉ WAPEN VAN LEEUWARDEN, RESTAURANT DE WALRUS*, RES- TAURANT SPINOZA, CAFÉ ORANJE BIERHUIS, CAFÉ DE TOETER, IERSE PUB PADDY O'RYAN, EETCAFÉ HET LEVEN, **IJZERHANDEL POSTMA**, DE WERELD VAN THEE, HOTEL STADHOUDERLIJK HOF, HOTEL 'T ANKER, HOTEL POST PLAZA*, SIGARENZAAK TETMAN DE VRIES, RESTAURANT DE WAAG, LEKTUURHAL OVER DE KEL- DERS*, RESTAURANT SARAY, RESTAURANT BOSPORUS, RESTAU- RANT EINDELOOS, RESTAURANT FELLINI, DOPPIO ESPRESSO*, RESTAURANT DE BURGEMEESTER VAN NAEELS, FIRE CAFÉ*, BARREVOETS, URKER VISZAAK, RESTAURANT DE KOPEREN TUIN, CAFÉ DE MARKIES, LUNCHROOM DE BROODTROMMEL, CAFÉ DE BRASS, RESTAURANT DE VLEGENDE HOLLANDER, BAGELS AND BEANS, BAKKER BART, SPAR, LUNCHROOM SPIEGELAAR, CAFÉ WOUTERS, DE-CAFÉ, EETCAFÉ DIKKE VAN DALE, DE BRASSERIE MARIA LOUISE, CHINEES RESTAURANT KOTA RADJA, EKO PLAZA*, SLIJTERIJ JELLE, CROISSANTERIE VITTORIO, SNACKBAR ELY'S, ALBERT HEIJN*, VAN DER VELDE BOEKEN*, GALERIE DE ROOS VAN TUDOR, GALERIE DE VRIES, FRIESCHE CLUB, NEUS- HOORN, KUNSTKADE, RABOBANK ZAAILAND*, BRASSERIE FRIES MUSEUM*, GRAND CAFÉ Z, SCHOUWBURG DE HARMONIE, HISTORISCH CENTRUM LEEUWARDEN, TRESOAR, BIBLIOTHEEK DBIEB*, STADHUIS, STADSKANTOOR OLDEHOOFSTERKERKHOF, PROVINCIEHUIS*

WIRDUM: SPAR, HOTEL-CAFÉ DUHOUS • **GROU:** ESSO TANKSTA- TION, HOTEL OOSTERGO, THEEHUIS, VISZAAK, JUMBO*, POIESZ, SNACKBAR TAMARINDE, EETHUIS AMICAAL • **WERGEA:** SUPER- MARKT ATTENT HANSMA, SLAGER HARMKE ANEMA • **DRONRYP:** IT HOLT • **MENALDUM:** POIESZ • **JELLUM:** RESTAURANT JONKER SIKKE • **WEIDUM:** HOTEL WEIDUMERHOUT • **AKKRUM:** POIESZ, HERBERGH DE CLEEF, BAKKERIJ BOONSTRA • **REDUZUM:** DE BLAUWE TENT, SLAGERIJ • **WYTGAARD:** FREDERIKA'S TAARTEN & SA • **STIENS:** ALBERT HEIJN*, POIESZ*, JUMBO*, EATCORNER PITER JELLES, VISKRAAM, BRUNA, PRIMERA, TENNISVERENIGING • **HURDEGARYP:** ALBERT HEIJN, POIESZ, SLAGER RYPMA, PRIME- RA, HOTEL VAN DER VALK • **OENTSJERK:** BAKKER BRAAKSMA • **WYNS:** DE WINZE • **GYTSJERK:** ALBERT HEIJN*, VISKRAAM BIN- NE VAN DER KOOI, TANKSTATION VAN DEN BELT, POSTKANTOOR • **BURGUM:** BOEKHANDEL FRANKE ATSMA EN ANNEKE JAGER

Prijsvraag

Minne Hoekstra schrijft ons: Ergens in 1978-1979, v.l.n.r. Joop Fenstra, Ritsko van Vliet, beiden fotograaf, mana- ger Koos van Dijk, Herman Brood en enkele bodygards op weg van café Het Wapen van Leeuwarden naar de rechtbank waar Herman moet voorkomen van- wege een affaire met Akke en Fietje. Het gerucht was goed rondgegaan; enkele honderden spijbelende scho- lieren waaronder ik wilden hierbij zijn om Herman een hart onder de riem te steken. Na de rechtzaak kreeg Herman op het bordes van de rechtbank een gouden lp voor Cha Cha uitgereikt door meesterkraker Aage M. Aage gaf Herman tussen neus en lippen door de ontsnappingsroute uit gevangenis De Blokhuispoort, mocht hij daarnaartoe moeten. Aage had de route al eens met succes gebruikt. Wat een feest was het. Dit was de honderd regels strafwerk schrijven helemaal waard. Tien jaar later werd ik gevraagd als roadie bij Herman and his Wild Romance. Ik toerde vier jaar lang met dit circus door Nederland, Duitsland, België, Zwitserland, Spanje en Griekenland. Het was een lieve man met een goed hart.

Peter Bruinsma schrijft ons: Het is donderdagmorgen 25 januari 1979 als Leeuwarder Courant-fotograaf Paul Janssen deze plaat schiet. Popmuzikant Herman Brood (midden) arriveert bij het Gerechtshof aan het Wilhel- minaplein, ondersteund door zijn manager Koos van Dijk (links van hem) en opgewacht door onder anderen Janssens collega Joop Fenstra (geheel links). Brood moet voor de rechter verschijnen wegens diefstal en drugs- bezit. Feiten uit 1977 waarvoor de rechtbank in Groningen hem al tot drie weken cel heeft veroordeeld, maar waartegen Brood in beroep is gegaan omdat hij niet bij de behandeling van die zaak aanwezig was.

De rechtszitting in Leeuwarden gaat niet onopgemerkt voorbij. Een groot aantal Broodfans heeft zich bij het gerechtshof verzameld. 'De parketwachten moesten flink met de gummiknuppel zwaaien om te voorkomen dat er teveel belangstellenden binnenkwamen', schrijft de LC. De eis van twee maanden celstraf veroorzaakt rumoer op de met zo'n dertig man bezette publieke tribune. Veertien dagen later zal de uitspraak volgen.

Op donderdag 8 februari wordt Herman Brood veroordeeld tot drie weken onvoorwaardelijke gevangenisstraf. Ik neem aan dat hij die al heeft uitgezeten heeft als hij op zaterdag 28 april opnieuw naar Leeuwarden komt. Met zijn band Wild Romance treedt hij dan op in de HippoRockBeurs aan de Wirdumerdijk. Brood is op dat moment zó populair dat er een extra nachtconcert wordt ingelast, wat het totale aantal bezoekers brengt op tweeduizend.

Ook een mooi verhaal bij de nieuwe foto? Stuur het dan op naar Stadsblad Liwwadders, M.H. Trompstraat 8, 8921 GH Leeuwarden en u maakt kans op een mooi boek over de historie van Leeuwarden.

VAN DER VELDE BOEKEN

Nieuwestad 57-59
 8911 CJ Leeuwarden
 0582132360

www.boekhandelvandervelde.nl

‘De Leeuwarders beschouw ik als de Glaswegians’

Advertorial • Foto: Marchje Andringa

‘De Leeuwarders beschouw ik als de Glaswegians, of Weggies, zoals de inwoners van het Schotse Glasgow worden genoemd. Ze zijn koppig, hebben een grote mond, en komen op voor hun eigen identiteit – al zou dat van mij wel wat sterker het geval mogen zijn – en als je ze even beter kent, kun je met ze lezen en schrijven. Net als de bewoners van de Wielenpôlle.’ Sybren Vis, geboren in het Diaconessenziekenhuis, zou je Leeuwarder van de Leeuwarders kunnen noemen. En die autochtone Liwwadder zit nu wonderlijk genoeg Schotse kilts te maken in de Oosterstraat. ‘Bijzonder, inderdaad. Ik kreeg zelfs een persoonlijk bericht van koning Charles.’

‘Dit is een winkel voor mensen die kleding rond outdoor, het buitenleven, leuk vinden. Dat zijn mensen die houden van paarden, honden en jagen. Dat zijn mijn klanten, naast de leden van de doedelzakbands, daar hebben we er vijfendertig van in Nederland en honderdvijftig in Duitsland. Daarnaast heb je mensen die graag in een kilt rondlopen. Jazeker, die zijn er. Op Facebook zit een club met 800 leden. Ik ben de enige in Nederland met zo’n specifiek assortiment.’

HET INGELIJSTE STUKJE STOF VAN KONING CHARLES

heb je ook wat.’ De vraag aan een drager van een kilt die nimmer mag ontbreken, of het niet koud is met alleen zo’n rok aan, wordt routineus beantwoord: ‘Wat ik onder mijn kilt draag? Schoenen en sokken. We zeggen altijd: als je warme handen hebt en korte nagels, dan mag je voelen. Ondergoed is nog maar honderdvijftig jaar gangbaar.’

Dat Sybren Vis (58) nu in de Schotse kleding zit, had hij in 1989 niet kunnen bevroeden toen hij aan de Pedagogische Academie (Pabo) afstudeerde om in het basisonderwijs les te gaan geven. ‘Er was geen werk. Zo kwam ik in de makelaardij terecht bij mijn zwager, dat was

makelaardij Vis-Dirksen. Dat had mijn vader in zijn testament laten vastleggen. Zeventien jaar ben ik in de makelaardij werkzaam geweest. Tot in 2006, het begin van de wereldwijze financiële crisis, de handel in elkaar stortte. Mijn toenmalige vrouw en ik kregen beide ontslag en uit nood zijn we, naast Carrynette, zeilmakerij Bootkapje begonnen aan de Ouddeelstraat in Leeuwarden. We waren toen al een beetje bekend van het maken van draagtassen (carry-bags, de basis van de naam van het bedrijf) voor Full Dress uniformen. Gingen we op tournee met de Pipe Band naar Zuid-Frankrijk, dan lagen de kostuums na de rit in de bus vaak gewoon op de grond. We vonden dat dat anders moest en ontwikkelden de speciale afgesloten draagtassen en omdat we die maakten, kregen we ook de vraag: kun je dan de kleding ook leveren? En als ondernemer zeg je geen nee.’ Vis verdiepte zich vervolgens in de herkomst van de

kilts (‘ik deed toch al de inkoop’) en probeerde de bron van de attributen en stoffen te vinden. ‘Daar heb ik in die afgeschermd markt zeven jaar over gedaan, maar toen had ik ze te pakken.’

‘Echter de zeilmakerij nam al gauw de overhand. Er zijn tenslotte meer bootjes dan mensen die kilts dragen. Maar op Highland Games en Pipe Band Championships in Nederland, Duitsland en België zijn we al sinds 2001 een graag geziene leverancier en dat zijn we gebleven tot op de dag van vandaag.’ Afgelopen jaar vergden beide bedrijven bovenmatige inspanning, dat de beslissing is genomen om ze te splitsen. ‘Je kunt beter een bedrijf voor 100 procent doen, dan twee bedrijven voor vijftig. En toen moest er gezocht worden naar ruimte.’

De zoektocht resulteerde uiteindelijk in de winkel in de Oude Oosterstraat, waar een

keur aan Schotse artikelen staat opgesteld en waar de liefhebber van outdoorartikelen zijn hart kan ophalen. Naast de kilts toont The House of Carrynette waxcoats, hoeden, petten, sieraden, riemen, tassen, schoenen en laarzen. Over de stoffen voor de kilts raakt Sybren Vis niet uitgepraat. De patronen en kleuren vertellen verhalen over afkomst en geschiedenis.

Trots is hij op het ingelijste stukje stof van koning Charles, waarvoor hij persoonlijk toestemming heeft gekregen. Die stuurde hem, via zijn secretaris, een lapje dat nu ingelijst in de winkel hangt. ‘Later bleek dat de ontwerper het stukje stof uitsluitend voor King Charles had bedacht en hier eigenlijk helemaal niet mag hangen. Maar ja, no one disagrees with The Firm, zoals het Britse Koningshuis ook wel genoemd wordt. Het heeft een niet-protocolaire route gevolgd, zullen we maar zeggen.’

OPVALLEN IN LIWWADDERS? BEL REMCO JAN VELDMAN 06-25223490

REDACTIONEEL

Zaken waarmee u zit pakken wij graag op. We zien dat onze lezers onze krant en website waarderen en daarom doen wij een beroep op u. Wanneer u onze artikelen van belang vindt, dan nodigen wij u uit om donateur te worden. Uw bijdrage is zeer welkom. U kunt uw bijdrage overmaken op NL06 RABO 0320.2000.51 t.n.v. Veldman Journalistieke Producties. U kunt uw bijdrage ook overmaken aan de Stichting Loods 50 voor onderzoeksjournalistiek. Deze stichting is gelieerd aan Liwwadders, het bestuur bestaat uit Bearn Bilker (voorzitter), Sietske Inberg en Hester Witteveen. Het rekeningnummer van de Stichting Loods 50 is NL88 RABO 0355.1954.96 onder vermelding donatie en uw e-mailadres. Jaarlijks wordt u uitgenodigd voor onze donateursbijeenkomst.

Als u het stadsblad leest, dan merkt u dat Liwwadders niet zomaar een huis-aan-huisblaadje is. Liwwadders is op meer dan 170 plaatsen (supermarkten, sporthallen, stamtafels, kantines en wachtkamers) gratis verkrijgbaar in de gemeente Leeuwarden en ook daarbuiten. Is-ie op, dan wordt er meestal aangevuld.

Bent u als ondernemer/vereniging/zzp’er geïnteresseerd in een bedrijfsreportage, viert u binnenkort feest of wilt u iemand in de bloemetjes zetten: neem dan contact met ons op: tel. 058-2133138 of info@liwwadders.nl Uw betaalde advertorial wordt gratis doorgeplaatst op onze website en via onze andere mediakanalen. Ook in dit nummer treft u enkele artikelen aan die eerder op onze websites www.liwwadders.nl en Dossier Liwwadders verschenen. We vonden ze belangrijk genoeg om ze ook in de papieren krant af te drukken.

BIJZONDERE

UIT HET ARCHIEF VAN HET STADSBLAD LIWWADDERS VINDT U OP [HTTPS://DOSSIER.LIWWADDERS.NL](https://dossier.liwwadders.nl)

- ja, dat Deltaplan voor het Noorden heeft heel wat teweeggebracht
- waarom blijven de Friese lasten stijgen terwijl we verzuipen in de centen?

VERHALEN

Se make mij de pis niet lauw

Door Andries Veldman

Als we alle berichten mogen geloven valt er van het mooie provinciale voor-nemen Geluk Op Een, de slogan van ons vorige college, weinig meer te bespeu-ren. Jarenlang werden we getrakteerd op vrolijke lintendoorknippende bestuurders, met onze eigen commissaris ARNO BROK voorop, maar nu is het een en al mineur in het bolwerk aan de Tweebaksmarkt.

De nieuw aangetreden coalitie van BBB, FNP, CDA en CU laat een gure wind waaien. Er heerst een nieuwe politieke realiteit. De culturele onderne-mers hebben inmiddels begrepen dat hun verdienmodel kapot is. Er is een einde geko-men aan het ongebreideld eten uit de pro-vinciale ruif. De platgelopen deur is dicht. Het college maakt andere keuzes. Wie het boek Het Opgeblazen Bestuur (uitverkocht) van KLAARTJE PETERS er nog eens bij pakt, had gewaarschuwd kunnen zijn. Die schreef al aan het begin van deze eeuw: waar be-moeit de provincie zich mee? De provinciale bestuurslaag eigende zich allerlei taken toe waarvan je je kunt afvragen of men hier wel op berekend is. Wie nu om zich heen kijkt zou willen dat de provincie zich verscherpt bezighoudt met droge voeten, schoon water en deugdelijke ict om te verhinderen dat vreemden onze bruggen en sluizen gaan bedienen.

Onlangs viel er in NRC te lezen dat iemand met kwade bedoelingen met slechts een kilo semtex de elektriciteitsvoorziening in heel Nederland voor een maand plat kan leggen. In het blad Argos werd stilgestaan bij de nucleaire dreiging en de rol van de Ameri-kaanse president hierbij. Die heeft slechts vijftien minuten tijd om een beslissing te nemen over hoeveel en welke van de naar schatting 3700 kernwapens moeten worden ingezet. Kunnen we deze beslissing wel aan één persoon overlaten is de vraag die in de VS wordt opgeworpen en ook ons raakt. Wie zich verdiept in de computerveiligheid, vaak de cybersecurity genoemd, schrikt zich een hoedje. De voortdurende aanval-len op systemen zijn steeds succesvoller. Binnenkort verschijnt het rapport over de reddingsoperatie naar aanleiding van de autoboot die boven Ameland in brand

vloog. Delen zijn al uitgelekt en geven een weinig bemoedigend inzicht in de paraat-heid van veiligheidsorganisaties. Reddings-helikopters stonden niet paraat en wisten niet welke vliegvelden geopend waren om gewonden naartoe te vervoeren. Ik neem aan dat onze Veiligheidsregio hierbij een rol heeft gespeeld, maar heb van voorzitter SYBREN BUMA nog geen bemoedigende, ge-ruststellende, informatieve of actiegerichte opmerkingen gehoord. Op dit terrein zou ik graag wat meer bemoeizucht ervaren.

Waar bemoeizucht wél opgeld doet, is bij bewoners in de brave Johan Willem Frisostraat. Dat er een dunne lijn ligt tussen de advocatuur en criminaliteit werd weer

eens bevestigd door de actie van advo-caat OSCAR VAN OORSCHOT, al zal hij zijn bemoeienis zelf als dienstverlenend omschrijven. Van Oorschot trok zich het lot van een aantal boze bewoners aan. Die hadden zich in een twee pagina's groot artikel in de Leeuwarder Courant beklagd over de antieke bolide van hun overleden buurman ROB VAN BEUNINGEN, die al anderhalf jaar in de straat stond te verpie-teren. Onder leiding van SIEBE ANNEMA werd dit wereldprobleem uit de doeken gedaan. Dat kon toch zo niet? Een antie-ke Volvo waar het mos op groeide en het groen de bodem van de auto raakte. In het artikel, waarin Jan en alleman zich over het probleem boog, werd de oplossing al aangedragen. Heeft u er last van? Poets de auto en wied het onkruid.

Zover is het niet gekomen in de verder aangeharkte straat. Eerst vond advocaat IVO VAN DER MEER de tijd om zich uitge-breed over de kwestie te buigen. Hij stelde een omslachtige juridische oplossing voor omdat uit het krantenartikel bleek dat er weinig tegen te doen viel. De erfgenaam was immers spoorloos. Nee, dan Oscar van Oorschot, die vatte de koe bij de hoorns en regelde een truck waarmee de auto van Rob werd opgepakt en meegenomen. De buurt keek tevreden toe.

Het is dat Van Beuningen gecremeerd is, anders zou hij zich hebben omgedraaid in zijn graf. De liefhebber van antieke goede-ren, waaronder de Volvo, was zeer gesteld op zijn privacy. Hij groette zijn buren vrien-delijk, maar daar bleef het ook bij. Dat Van Oorschot zich de auto heeft toegeëigend om, naar zijn zeggen, de buurt ter wille te zijn, betekent nog niet dat hij juist heeft gehandeld. Integendeel zelfs. Je vraag je af waar hij zich mee bemoeit. Ik weet niet of we in deze regio een wakkere deken heb-ben die toezicht houdt op de advocatuur, maar als die er is, kan die zich toch onmo-gelijk stil houden over deze zaak.

De bewoners van de J.W. Frisostraat kunnen ondertussen opgelucht ademen. Misschien staat er nu wel een mooie, karakterloze hybride Mitsubishi op de parkeerplaats voor Rob's oude woning. Of een tweedehands Seat.

WEIDUMERHOUT 'WAAR DE DRUKTE ZWIJGT EN DE STILTE SPREEKT'

Vastgoedondernemer Tjalling Rollema is tevreden over de ontwikkeling van het voormalige Frico-complex op de Hemrik in Leeuwarden. 'Het bedrijf Huhtama-ki ontwikkelt zich naar tevredenheid. Momenteel zijn we bezig om een loods te bouwen van 1800 vierkante meter. Daarin zal 123-projectkeukens in worden ondergebracht zodat Huhtamaki meer ruimte krijgt. Dit bedrijf is volop bezig (een volcontinu-proces, zeven dagen in de week) met het ontwikkelen van duurzame verpakkingen, waaronder die van koffiecups. Er werken nu zo'n 360 medewerkers waarvan er 100 ingenieurs zijn die volop bezig zijn met het onder-werp duurzaamheid.'

Ook het keukenbedrijf is volop in ont-wikkeling. 'Er gaan zo'n veertig keukens per week naar woningen in de randstad. 123-productkeukens heeft een eigenaar die goed bezig is.'

De overige bedrijven van Rollema Vast-goed zijn goed gevuld. 'We zoeken eigen-lijk nog een gebouw met kantoorruimte met een flinke oppervlakte. Crystalic aan de Harlingerstraatweg zit voor negentig procent vol en ook Delta Leeuwarden aan de Aldlânsdijk bij het Bastion Hotel is goed gevuld.'

Voor Hotel-restaurant WeidumerHout bij Weidum wordt een nieuwe eige-naar gezocht. Rollema: 'Mijn dochter en schoonzoon zijn toe aan, zoals dat genoemd wordt, een nieuwe uitdaging. Ze hebben allebei opleidingen gevolgd die niets van doen hebben met horeca, en dat gaan ze nu weer oppakken. Ik verwacht dat WeidumerHout dit jaar nog in ons bezit zal zijn en dat het daarna overgaat in andere handen. Vooral nog gaan de zaken voorspoedig. Het is een bijzondere locatie en dat wordt door de gasten ge-waardeerd. Ook het restaurant krijgt lof toegezwaid.'

IN DE KOEPELKERK AAN DE VREDEMAN DE VRIESSTRAAT WORDEN KOMEND VOORJAAR WEER ENKELE CONCERTEN GEORGANISEERD.

- 11 MEI: FILMMUZIEK N.A.V. PHANTOM OF THE OPERA
- 26 MEI: ENGELSE KERKMUZIEK MET JELLE DE JONG

INFORMATIE: 06-53809973

DE GEZONDE APOTHEEK

VOLG ONS OP

VALERIUSSTRAAT 63,
8916 EA LEEUWARDEN
058-2153399

www.gezondeapotheekleeuwarden.nl

‘De reserveringen voor

Advertorial • Foto: Marchje Andringa

verjaardagen en bedrijfsfeesten lopen al binnen’

‘We zijn nog niet eens open maar ontvangen nu al complimenten over hoe we het beeldbepalende pand van De Hofdame hebben aangepakt.’ Jan-Willem Schoot en Ralph Pol leggen de laatste hand aan het pand waar vanaf mei een nieuw restaurant wordt geopend. De Hofdame in de Grote Kerkstraat is de vierde loot aan de stam van de Horecadokters, onder welke naam de activiteiten van de ondernemers vallen.

‘De Hofdame wordt een grand-café waar gegeten kan worden in het middensegment’, vertelt Jan-Willem Schoot terwijl hij wijst op het uitzicht op de historische Oldehove. ‘Met het middensegment bedoelen we: goede koffie met een vers gebakken croissant en gebak. Een uitgebreide lunch en een kwalitatief goed diner, bourgondisch en met de mogelijkheid tot shared dining. Niet om het een of ander, maar we presenteren geen sushi of tapas, daar zijn andere zaken beter in, zullen we maar zeggen.’

De twee jonge ondernemers zeggen al geruime tijd geaasd te hebben op dit pand op de hoek van de Grote Kerkstraat en het Heer Ivostraatje, pal naast het nationale keramiekmuseum het Prinsessehof. Ralph Pol: ‘Toen we onze eerste zaakje Barrevoets in de Kleine Kerkstraat openden, fantaseerden we wel eens over dit pand. We keken er letterlijk tegenop. Een prachtige locatie aan de kop van de Grote en Kleine Kerkstraat, met een parkeergarage voor de deur, de Prinsentuin binnen handbereik en een terras waar je de zon achter de Oldehove kunt zien verdwijnen. We droomden ervan. Wat zou dat pand een mooie aanvulling zijn op onze plannen, zeiden we destijds.’ Nu blijkt alleen al de aankondiging van de opening al aanleiding te zijn om te reserveren. Ralph Pol: ‘De reserveringen voor verjaardagen en bedrijfsfeesten lopen al binnen. Dat betekent dat men dit net als

wij een aangename locatie vindt en dat men vertrouwen heeft in ons als ondernemers en in ons personeel. Die reserveringen zijn natuurlijk een geweldige steun in de rug om met dit avontuur te starten.’

Later dit jaar zal, ijs en weder dienende, het tienjarig jubileum van de Horecadokters worden gevierd. Tien jaar geleden startten de twee met hun horeca-adviesbureau en openden het kleine koffie-café Barrevoets. Daarna volgden de horecazaken eetcafé Spinoza en het keldercafé (cocktail bar) Dr Watson, een soort speakeasy vergelijkbaar met de illegale cafés die in de Verenigde Staten ontstonden tijdens de drooglegging, beide aan de Eewal. Kort hierna werd het aanpalende restaurant De Broertjes (bij de mannen) in de Grote Hoogstraat bij Spinoza getrokken. Ook zijn de cateringactiviteiten, waaronder die voor de gemeente Leeuwarden, uitgebreid. Vrijwel iedere dag happen de wethouders in broodjes die uit deze keuken komen. Wat niet gelukt is, is Docks, in het nieuwbouwplan de Middelsee, vlakbij het Landbouwmuseum. Hier werd door het duo een tijdelijk restaurant gerund dat inmiddels is gesloten. De gedachte woningbouw liep niet parallel met de plannen van de twee ondernemers.

Ralph Pol: Samen met onze straks in totaal zestig medewerkers gaan we hier een prachtig horecabedrijf neerzetten. Onvergelijkbaar met andere zaken in de stad. Misschien komt Valencia in Deventer in de buurt. Er hangt gewoon veel positiviteit rond dit

Grand-café De Hofdame (voorheen De Brasserie en restaurant Maria Louise) wordt de onbetwiste kers op de taart. Jan-Willem Schoot: ‘Dit is zo’n prachtig pand. We hebben ons een half jaar verdiept in hoe we het zouden aanpakken. We hebben het pand met elementen uit 1511 van top tot teen onder handen genomen. De steiger stond maandenlang voor de deur, maar er kwam iets moois achter vandaan. Alle drie zalen, geschikt voor acht tot veertig personen, worden tot in de puntjes ingericht voor partijen en vergaderingen. En dan is er nog onze binnentuin, die uiteraard in de belangstelling zal staan voor trouwfeesten en andere festiviteiten.’

‘We droomden ervan. Wat zou dat pand een mooie aanvulling zijn op onze plannen, zeiden we destijds’

pand, al zullen oudere Leeuwarders wellicht met gemengde gevoelens terugdenken aan het Heer Ivohuis, waar de uitvaartvereniging De Laatste Eer was gevestigd en waar zij afscheid konden nemen van hun geliefden.’

HOMINT PROJECTINRICHTING

Roy Hof: ‘We zijn door Veenstra Design benaderd die een ontwerp had gemaakt voor het restaurant. Wij werden gevraagd om mee te denken over de inrichting van de benedenverdieping. Daarna vroegen Ralph en Jan-Willem om een ontwerp te maken voor het terras en de binnentuin. De sfeer moest van binnen naar buiten worden doorgetrokken. Ook de vergaderruimtes hebben we mogen inrichten. We hebben ons gebogen over de inrichting, de stoffen en de kleuren.’

MEERDERE BEDRIJVEN ZIJN BETROKKEN BIJ DE VERBOUWING VAN GRANDCAFE DE HOFDAME

homint

WE BEZORGEN TOT EEN UUR RIJDEN VAN DE WINKEL
RONDOM EN NATUURLIJK OOK IN LEEUWARDEN

**LEONIDAS BONBONS
BIJ DE KOFFIE?**

Leonidas Leeuwarden levert u graag
verse Belgische bonbons voor bij de koffie!

Voor Horeca Levering

WWW.CHOCOLADEN.NL | Klik voor meer informatie

LEEUWARDEN: RESTAURANT BY US

Op een A1 locatie in Leeuwarden aan de Leeuwarder stadsgrachten bieden wij aan het knusse restaurant By Us. Er is een volledig ingerichte keuken en voldoende opslagmogelijkheid. Het bedrijf voldoet aan alle eisen. De genoemde overnameprijs is een vanaf prijs met financieringsmogelijkheden. Een ideale start voor een enthousiast horecaduo.

APPELSCHA: PANNENKOEKEN- RESTAURANT DE APPELSCHHE HOF

In het centrum van Appelscha aan de zeer bekende Boerestreekplein waar de zondagsmarkt wordt gehouden en altijd en met uitzicht op de Bosbergtoren (het op één na hoogste punt van Friesland) bieden wij u deze authentieke sfeervol ingerichte pannenkoekrestaurant aan. Binnen is er plek voor 80 personen en op het mooie ruime terras met loungegedeelte kunnen nog eens 120 personen plaats nemen. Daarnaast is er nog een zeer ruime barbecueplaats met plek voor 60 personen. 's Zomers organiseert De Appelsche Hof Cocktail- en muziekkavonden.

WAPSE: HOTEL RESTAURANT DE WAPSER HERBERG

Op een prachtige locatie omgeven door bossen ligt Hotel Restaurant de Wapser Herberg in het Drentse Wapse, gemeente Westerveld. Hotel Restaurant de Wapser Herberg is een viersterren hotel en beschikt over 15 kamers die allen modern zijn ingericht met eigen badkamer. De kamers beschikken over diverse moderne faciliteiten.

VROUWENPAROCHIE: CAFÉ RESTAURANT DE MOLEN

Vrouwbuurstermolen is een fraai buurtschap ten noorden van Leeuwarden. De uitstekend onderhouden molen, direct gelegen naast dit horeca bedrijf, is een markant en beeldbepalend bouwwerk. En een ieder weet, daar is een goed restaurant. Gasten komen werkelijk uit de gehele omgeving. Momenteel wordt er druk aan een verbouwing gewerkt o.a. realisatie van vijf appartementen in de bijgebouwen en op bovenverdieping. Het bedrijf is gelegen aan de Elfstedenroute en dus aan een doorgaande vaarroute.

Edens Makelaars
makelaars in horeca

Edens Makelaars Polluxweg 15, 8938 AZ Leeuwarden
tel. 058 216 2423 • www.edensmakelaars.nl

Mensen weten niet wat er
allemaal mogelijk is.
Ons antwoord: heel veel

Tijdens hoogtijdagen zoals Pasen, Pinksteren en kerst maakt Lekker Zoet specifieke taartontwerpen die tegen aanbiedingsprijzen worden verkocht. Lotte Hamstra: 'Ik zou zeggen: loop eens onze nieuwe winkel aan de Wagnerstraat binnen en informeer naar de mogelijkheden. Of oriënteer je eerst op Facebook.' Harm Hamstra: 'Een taart is een feestelijk product. Wanneer je de taart persoonlijk maakt, dan wordt het feest helemaal geweldig.'

‘Het draait om vakmanschap en creativiteit’

Een bruidstaart in drie lagen voor honderd personen? Daar draaien Lotte en Harm Hamstra hun handen niet voor om. 'We vinden zo'n bijzondere taart een geweldige uitdaging. Deze bruidstaart, tachtig centimeter hoog, daar werken we ongeveer zeventig uur aan. Maar ook aan een eenvoudige, gepersonaliseerde taart werken we met veel plezier. Het komt bij Lekker Zoet aan op vakmanschap en creativiteit.'

Een jaar draaien ze nu zelfstandig met hun onderneming Lekker Zoet, de onderneming die Lotte van haar toenmalige werkgever kon overnemen. 'Ik heb veel van mijn werkgevers geleerd nadat ik een bakkersopleiding aan het Friesland College heb gevolgd.' Haar werkgevers wilden wat anders en Lotte zette de onderneming voort. Aanvankelijk in het winkelcentrum aan de Uiterdijksterweg, maar sinds begin dit jaar aan de Wagnerstraat bij het Europaplein. 'Het winkelcentrum in de wijk Nijlân wordt afgebroken, vandaar dat we zijn verkast naar deze locatie in het westen van de stad.'

Wie zijn nu de klanten die een taart bestellen bij Lekker Zoet? Harm Hamstra: 'De klantenkring is zeer divers. Ze willen iets apart: een kwalitatief uitstekende taart die mooi is vormgegeven. Het moet de kers zijn op hun feest. De meesten weten ons te vinden via Facebook en Instagram, dat zijn platforms waarop een deel van onze taarten te zien is en die afbeeldingen dienen vaak tot inspiratie. Onze taarten vinden zelfs in België aftrek. Mensen weten niet wat er allemaal mogelijk is. Ons antwoord: heel veel.'

Lotte Hamstra: 'Dat is ook het mooie van dit vak. Ik heb eerder bij een banketbakkerij in Heerenveen, onze woonplaats, gewerkt en dan ben je vooral met productiewerk bezig. Je deed veel hetzelfde.

Dat is hier compleet anders. Behalve dat je de structuur van de taart bedenkt en ontwerpt, ben je ook bezig met de vorm en die laat je afhangen van de wens van de klant. Die komt met een idee en vraagt of wij dat kunnen maken. Meestal lukt dat en na afloop krijgen we enthousiaste reacties.'

Harm Hamstra: 'Ik heb tien jaar in de horeca gewerkt en nooit een eigen bedrijf gehad. Nu ontdek ik dat er allerlei zaken zijn die ik tot in de puntjes wil weten. Neem de recepten: ik wil precies weten wat er in het product gaat. Ook om de klant goed te kunnen voorlichten over lactose en allergieën. Het gaat er bij mij om: hoe maak je je product eigen.' Lotte Hamstra: 'We pakken het gewoon anders aan dan anderen. We proberen originele producten te maken, dat wordt gewaardeerd door onze klanten. Mensen bestellen via foto's op onze website, op Facebook en Instagram. Ze komen met een thema en daar maak ik iets moois van. Ik voel me ook een beetje kunstenaar. Ik geef meerwaarde aan een taart.'

De taarten van Lekker Zoet worden opgetrokken met biscuit. 'Dat is lekker luchtig. We werken veel met vanille, room en aardbeiencreme. Dan krijg je een frisse taart. Die wordt nog beter als die vierentwintig uur staat, dan trekken de smaken goed door het biscuit. Dan krijg je een optimaal smakelijke en feestelijke taart.'

25 jaar liwwadders

DE ONTEGENZEGGELIJKE BESTSELLER:

Het Vrolijke Leven In Een Provinciehoofdstad

Wie een kleine provinciestad als Leeuwarden en haar inwoners de Liwwadders écht wil leren kennen kan niet om dit boek heen. Vrolijke teksten omlijst met tientallen foto's van Simon van der Woude en illustraties van Anton Feddema.

Eric Hoekstra, Albert Kooy, Arie van der Wal, Ido Siderius, Catrinus van der Velde, Kees van der Meer, Hedzer Pekel, Freek van Tuinen, Hepke Runia, Douwe Miedema, André Rolf, Shawn Le, Harry Westers, Martine Béhague, Jan van Olfen, Gerard van der Meulen, El Hafid, Marcel Dijksman, Rimmer Mulder, Gerrit Ybema, Jerre Hakse, Ton Boucher, Geke Westenberg, Hans Man in 't Veld, Nol Hoekstra, Otto van Gelderen, Joop Annee, Dikkie Smids, Sjoerdsje Engström, Jack Kooistra, Paul van der Monde, Klaas Kasma, Tom van Mourik, Geert Dales, Rob de Jong, Meindert Schroor, André Keikes, Elisabeth Hietkamp, Sip de Haan en vele anderen.

Harmen Abma, Willem Annee, Siebe Annema, Pier Baarsma, Tjeerd van Bekkum, Gerrit Benner, Joe Biden, Bearn Bilker, Anne Boelens, Sjoerd Bootsma, Wouter Bos, Jaap Bronger, Johan Derksen, Anneke Douma, Willem Duys, Fred ter Elst, Piet Eisma, Marijke van Essen, Peter Faber, Marco Florijn, Sjoerd Galema, Bowina van Gelderen, Leo Hasz, Nol Hoekstra, Bas Hollenberg, Klaas Jansma, Rob de Jong, Ira Judkovskaja, Reitze Ketellapper, Hein Kocken, Frits Korbach, Gerrit Krol, Fokke Laanstra, Eelke Lok, Harke van der Meer, Jan van der Meulen, Femke Molenaar, Paul van der Monde, Piet Muizer, Barack Obama, Piet Paulusma, Hedzer Pekel, Gordon Ramsay, Jeroen Rodenburg, Jan Riedstra, Jan de Roos, Maarten Ruiz, Klaas Siderius, Ype Smeding, Sjoerd Soeters, Lex Tichelaar, Donald Trump, Pieter Tuinman, Kees van Twist, Robert Veenstra, Albert Verlinde, Petra Vlutters, Aukje de Vries, Marlise Vroom, Ingrid Wagenaar, Jesse Wassenaar, Hans Wiegel, Roel de Wilde, Rinze Yntema, Bonne van der Zee, Jan Zeinstra.

AFVALCONTAINER HUREN IN LEEUWARDEN E.O.?

Afvalcontainer verhuur
(van 3m3 tot 40m3)

Milieustraat

Bedrijf & Particulier!

Einsteinweg 16 | Leeuwarden
058 213 1018 | info@oldehove-recycling.nl
www.oldehove-recycling.nl

Schilderijen en beelden

EXPO

Opening
Za 4 mei 14.00 u

Openingstijden
Vr 3 mei t/m vr 17 mei
Do t/m za 13.00-17.00 u
Er is een kunstenaar
aanwezig

Irma Kamp, Michael Horsthuis
en Anton Feddema exposeren
bij Stationskwartier

Snekertrekweg 1, Leeuwarden

STATIONS KWARTIER

House of VR aan de Voorstreek

Kijk voor informatie en boekingen
op www.houseofvr.nl of kom langs op Voorsteek 76
om de ruimtes te bekijken

Advertorial

Lopen in het centrum van New York in het jaar 2030

'Is het niet geweldig? Wat zie je allemaal? Je staat op dit moment midden in het centrum van New York in het jaar 2030.' Dorus Brugman brengt zijn House of VR met zichtbaar enthousiasme aan de man. En wie wil er nou niet in het centrum van New York, en de wereld, vertoeven terwijl hij gewoon in een pand aan de Leeuwarder Voorstreek staat? 'Dit is een spel voor jong en oud. Op onze website kies je gewoon uit wat je wilt. Het is in één woord: adembenemend.'

*Zeer geschikt voor
kinderfeestjes, verjaardagen
en personeelsfeesten*

De games die via VR (Virtual Reality) worden getoond zijn zeer gevarieerd en lijken onbeperkte mogelijkheden te bevatten. Vanaf twee spelers kun je de games al spelen. Het is ieder moment fun en ontspanning, en dat gewoon aan de Voorstreek.

De ondernemer heeft de voormalige videotheek Celluloid, omgebouwd tot twee in elkaar overlopende ruimtes waar spelers zich kunnen uitleven. In de ene ruimte staan vier riante

zetels opgesteld van waaruit de spelers zich in een Max Verstappen of Jan Lammers verplaatsen en met elkaar kunnen racen. Het wachten op de races in Zandvoort is hiermee verleden tijd. In de andere ruimte zorgt de techniek via een VR-bril voor ongekende mogelijkheden. Hier word je meegenomen in de survivalwereld, het sprookje van Alice in Wonderland of een griezelverhaal. Het zijn enkele voorbeelden uit een rijk aanbod. Ook is er de mogelijkheid om in het New York van de toekomst rond te dwalen.

Op de website van House of VR staan de wervende teksten die de twijfelende liefhebber over de streep moeten trekken. 'In de VR Escape Rooms bij House of VR lopen de grenzeloze mogelijkheden van Virtual-Reality en de spanning van Escape Rooms naadloos in elkaar over. Iedereen die boekt krijgt een high-end VR-bril op zijn hoofd. We plaatsen je in adembenemende werelden. In de wereld van virtual reality zijn we niet gebonden aan bouwtechnieken of andere realistische regels. Je ervaart hierdoor leuke, verrassende en ongekende

mogelijkheden. Een ultieme VR-beleving, waar je eigenlijk niet uit wilt ontsnappen. Je kunt met maximaal twaalf mensen tegelijk spelen. Ben je met meer mensen? Boek dan een dubbel programma.' Het enthousiasme spat van het scherm.

Wie de VR-bril op zijn hoofd zet, ziet meteen wat de teksten op de website precies inhouden. Er zijn veel spelvarianten om een zo breed mogelijk publiek te bedienen. 'Je moet dit gewoon eens ervaren om te ontdekken wat er allemaal mogelijk is om een leuk

evenement te beleven. Op de website kun je thuis alvast een keuze maken. Het is vooral een boeiend gezelschapsspel voor mensen die eens wat apart willen. Het is weer eens wat anders dan een avondje bowlingbaan. Bovendien beschikken we hier aan de Voorstreek over alle faciliteiten om van ieder feestje een geslaagd feest te maken. In huis hebben we een bar waar de deelnemers kunnen pauzeren en hun ervaringen delen.' De evenementen zijn zeer geschikt voor kinderfeestjes, verjaardagen, personeelsfeesten en ook voor bedrijfspresentaties.

Dax Gastrobar

Dax Gastrobar te Leeuwarden, staat garant voor gastvrijheid, een goede keuken, prettige bediening, ruime keus in eten en drinken, flexibiliteit, gezelligheid en altijd een goede prijs/kwaliteit verhouding.

- * Dagschotel €10,-
- * Driegangenmenu €27,50
- * Studentenkorting 10% over de gehele rekening

Grote Hoogstraat 32
8911 HB Leeuwarden

Tel. 06-38254603
gastrobardax@gmail.com

**'Gelukkig in deze krant niks over
Max Verstappen'
Saakje Zijlstra**

**'Als de krant op is bij de Poiesz in
Aldlân dan stroop ik de hele stad af
naar een nummer'
Wilma Feddema**

**'Er worden bij jullie geen zoete
broodjes gebakken. Ga zo door.'
Joke Bustra-Jorna
in snackbar De Lorentz**

Bedankt voor dit goede artikel. Graag lees ik meer van dergelijke stukken en daarom scan ik de QR-code en maak direct 1,50 over op de rekening van Liwwadders

Tekst André Keikes • Foto's: Historisch Centrum Leeuwarden

De 'heer in het veld' weet het ook niet

In principe zijn verkeersregels vast goed bedoeld, laten we daar maar van uitgaan. De praktijk is echter van een andere wereld. Kijk maar om je heen en je ziet het. Veel 'verkeersoplossingen' zijn zo overduidelijk op de tekentafel bedacht dat ze in ons alledaagse leven alleen maar narigheid kunnen veroorzaken. En de weggebruikers moeten bij dit alles ook nog eens van goede wil zijn. Dus tja.

In het midden van de jaren zestig van de vorige eeuw gingen leerlingen van de Leeuwarder lagere scholen zo eens in de maand, schat ik, naar de Tuinen, waar in een vroeger lokaal van kleuterschool De Tuinfluiter een mooie maquette was gebouwd, een beetje vergelijkbaar met landschappen voor modelspoorreintjes, maar wat minder verfijnd. Die omvatte onder meer wegen, spoorlijnen en -overgangen, verkeerslichten, auto's, treintjes, trammietjes, en zelfs een beweegbare brug met rood-witte slagbomen. Eromheen stond een stevig metalen hek, want je weet het immers maar nooit met die jeugd van tegenwoordig.

Toenmalig gemeenteambtenaar W. Steenhout had de maquette zelf getimmerd, misschien ook wel zelf bedacht, dat ging toen nog zo. Geen gedoe in die dagen over 'kerntaken', 'prestatie indicatoren' of 'terugkoppelen', gewoon plankjes zagen en spijkers slaan. Het verkeerslandschap en alles wat erbij hoorde, zoals een flanelbord voor korte notities en een projector met dia's van

liefst onoverzichtelijke verkeerssituaties, was mede betaald door enkele onbaatzuchtige schenkingen van de 'blikjefabriek'. Samen voor Leeuwarden, zeg maar.

Als wij in die dagen klasgewijs ernaartoe waren gelopen, zaten we even later een beetje bedremmeld op een van de kleine tribunes eromheen. Want de een uur durende uitleg werd gegeven door een in intimiderend politieuniform gestoken instructeur, hoofdagent H. Tak, uiteraard ook voorzien van politiestem, die je soms een vraag kon stellen. En dan moest je wel opgelet hebben. Zei je iets stoms, dan kon hij zo maar wat opmerken als 'Een beetje beter opletten jij, want dit is belangrijk'. Tegenwoordig zou dit natuurlijk onder het grensoverschrijdend gedrag vallen, maar toen nog niet.

Netjes luisteren, je mond houden als er een volwassene aan het woord was, iets leren 'waar je wat aan hebt', het was allemaal doodnormaal. En zo ging het er dus ook aan toe, daar aan de Tuinen in dat broeierige zaaltje, terwijl buiten de nazomer gewoon lekker

doorging en de toekomst haast al in je oor fluisterde. 'Als deze auto rechts afslaat, waar moet je als fietser dan op letten?'. Ja, uh.

In de zesde klas, dus vlak voor je naar de middelbare school ging, was er het strenge 'verkeersexamen', dat wou zeggen met een opzichtig hesje door de stad fietsen en beoordeeld worden door deskundigen. Wie er als elf- of twaalfjarige aan meedeed kreeg

er status door in kringen van jongere leerlingen. Ook tegenwoordig bestaat er nog zoiets, maar of het enige status geeft valt te betwijfelen. Scholieren met een hesje voelen zich eerder Gekke Henkie 2.0 en willen maar liever niet zo gezien worden.

Bovendien zijn 'verkeersoplossingen', in ambtenarentaal, vandaag de dag soms ook wel erg van de tekentafel. In het oosten

van het centrum liggen enkele fraaie, ik bedoel huiveringwekkende voorbeelden. Je loopt ontspannen fluitend over de Oostergrachtswal en wilt de Wijbrand de Geeststraat oversteken om richting het Vliet te gaan. Drukke weg, veel verkeer van twee kanten, maar het zebrapad ligt zeker een meter of dertig richting Koepelkerk. Om het even aan te geven. Wat verwacht de ontwerper van deze 'verkeers-

GENIETEN MET DE HELE FAMILIE

RESTAURANT - TERRAS

- > Koffie met gebak
- > Lunch
- > Familierestaurant
- > Gezellig terras
- > Fiets en wandelroutes
- > Gratis WiFi
- > Kindvriendelijk
- > Maandag t/m zaterdag

De Pleats *Alrijde Gastvrij* Schoolstraat 82 - Burgum - 0511461556 - www.depleats.nl [depleats](https://www.facebook.com/depleats) [depleats](https://www.instagram.com/depleats) [depleats](https://www.youtube.com/depleats)

JACHTHAVEN
De Grote Wielen

LIGPLAATSEN IN DE NIEUWE JACHTHAVEN DE GROTE WIELEN

DE HAVEN VAN LEEUWARDEN

ER ZIJN HER EN DER WAT VERSCHUIVINGEN GEWEEST EN ER ZIJN NU NOG 15 LIGPLAATSEN VRIJ, PRIJSKLASSE VAN €350 TOT €800,-

WACHT NIET TE LANG EN RESERVEER MAKKELIJK EN SNEL DIGITAAL VIA DE WEBSITE, HET VAARSEIZOEN KOMT ER WEER AAN!

WWW.JACHTHAVENDEGROTEWIELEN.NL

erkeer' t meer

‘Verkeersoplossingen’ zijn soms wel erg van de tekentafel

oplossing’? Dat je braaf dertig meter heen loopt, daar oversteeft en dan weer dertig meter terug om je weg te vervolgen? Daarop past maar één antwoord: ha ha ha. Voetgangers lopen dus onbeschermd door het zebrapad, voor zover een zebrapad nog enige impact heeft, gewoon rechtdoor. Geef ze eens ongelijk.

Aan de andere kant van de Oosterbrug lag aan de Oosterkade ooit een zebrapad aan de kant richting Tuinen. Later werd dat om onduidelijke redenen verplaatst naar de kant richting oude gevangenis. En nu ligt er helemaal geen zebrapad meer, maar een vluchtheuvel. Die ligt echter zo ver richting gevangenis dat vrijwel alle passanten ook daar gewoon rechtdoor lopen, de vluchtheuvel aan hunne laars lappend. Op de tekentafel klopt het vast en de ‘oplossing’ is onge-

twijfeld ook volgens het ambtelijke boekje, maar in de praktijk gelooft iedereen het wel.

Het wonderlijkste voorbeeld zijn de dwingende richels in de bestrating achter de Eerste Kanaalbrug aan de kant van Emmakade en Zuidergrachtswal. Als je fietsend vanaf de Oostergrachtswal de brug oversteeft om richting Emmakade af te slaan, heb je twee mogelijkheden: links of rechts. Maar de linkse afslag brengt je in botsing met het tegenliggende fietsverkeer dat de brug op wil. Kies je de rechter bocht, dan moet je daarna bijna 180 graden (!) omdraaien om je weg te vervolgen, waarbij het rechtdoor gaande fietsverkeer op de kade gemakkelijk met je in botsing komt. Een vergelijkbaar dilemma heeft de fietser die vanaf de Zuidergrachtswal juist de brug op wil.

En dan stel je je weer even de eertijdse hoofdagente H. Tak uit de jaren zestig voor. ‘Meneer, mag ik u wat vragen?’ Wat zou hij hebben opgemerkt over dit tekentafelgeknutsel dat de fietser of wandelaar in een onmogelijke positie brengt? Wat je ook doet, het is in alle gevallen verkeerd. Bovendien een bron van geruzie met kwaai tegenliggers, die over wraakzuchtig scherpe ellebogen beschikken. Ik heb het geregeld zelf meegemaakt, want ik reed er jarenlang elke dag langs.

Eens een Leeuwarder...

Tekst en tekening: André Keikes

Wat is nou precies een bekende Leeuwarder? Sterker: wat is een Leeuwarder? Er zijn zo veel varianten. Je hebt fulltime-Leeuwarders, deeltijders, freelancers, neo-Leeuwarders, post-Leeuwarders, interim-Leeuwarders en ook would-be-Leeuwarders. Ik ken zelfs een Leeuwarder te Lelystad, die consequent Liwwadders praat met zijn (niet in Leeuwarden geboren) papegaai.

Ik teken ze in ons aller biotoop: de straten en stegen, kades, pleinen, huizen en gebouwen van deze stad. Ook stadgenoten die ons ontvallen zijn, maar door gerichte gebruikmaking van ons geestesoog blijven voortleven in de wereld van nu. Een Leeuwarder is, laten we het daarop houden, iedereen die ‘wat heeft’ met Leeuwarden. En verder geen gemopper, geklaag of kritiek op mijn keuze, die is wat-ie is, al had het natuurlijk ook een totaal andere selectie kunnen zijn.

DEEL 24 Cisca Dresselhuys

Cisca Dresselhuys kwam in 1943 in Leeuwarden ter wereld en werd niet in de laatste plaats door haar meer dan 25-jarig hoofdredacteurschap van het maandblad Opzij een van de boegbeelden van het feminisme in Nederland. In 2001 ontving zij voor haar werk de Anne Vondelingprijs voor politieke journalistiek, vernoemd naar de vroegere PvdA-politicus en voorzitter van de Tweede Kamer, die zelf lang in Leeuwarden woonde. Dresselhuys kijkt hier uit over de stadsgracht en de Prinsentuin vanuit het Diaconessenpark.

Noordersingel / Diaconessenpark

Beste lezer van Liwwadders,

Met een steeds verder uitbreidend team zet het onafhankelijke blad Liwwadders zijn werk voort. Als ‘vrienden van’ steunen we dit van alle kanten. Maar jullie hulp is van groot belang! Als je wilt doneren voor het jaar 2024 dan kan dat: de snelste manier is door middel van het scannen van onderstaande QR code.

Via deze code kun je snel een mooi bedrag invullen

Met vriendelijke groet, Stichting Loods 50 voor Onderzoeksjournalistiek, B. Bilker, voorzitter

Simon Valk
De Aek 18
9074DA Hallum
0629317800
www.natuurlijkvalk.nl

‘EEN HOVENIER DENKT

Advertorial • Foto: Marchje Andringa

ALTIJD IN OPLOSSINGEN’

“

Soms hebben mensen die een tuin willen laten ontwerpen zelf al een enig idee hoe ze de tuin zouden willen invullen. Samen kijken we dan naar de wensen en wat hierin haalbaar is. Hovenier Simon Valk uit Hallum is onlangs gestart met zijn bedrijf. Het werken in de natuur is prachtig. Je bent continue bezig met het creëren van mooie dingen.

Het uitbrengen van advies aan zijn klanten is een belangrijk onderdeel van zijn werk. Je moet als hovenier advies geven over de inrichting, de beplanting en het onderhoud. De indeling van de tuin is niet zomaar iets. Je hebt te maken met de ligging van de tuin, maar ook de grondsoort is bijvoorbeeld belangrijk voor je beplantingsplan. Als hovenier ben ik als het ware een allrounder. Het inrichten of herinrichten van de tuin beperkt zich niet alleen tot een beplantingsplan, maar richt zich ook op de bestrating van een terras of bouwwerken zoals een overkapping.

Het vergroenen van de particuliere tuinen en zelfs de openbare ruimtes staan momenteel volop in de belangstelling. Onderzoeken wijzen op een veranderend klimaat, maar ook op de insecten die langzaam verdwijnen. De hovenier speelt een belangrijke rol om tuinen klimaatvriendelijk te maken en waarin ook weer volop leven terug te vinden is. Het mooie van dit vak is dat we kunnen inspelen op deze actualiteit. Soms kun je met eenvoudige

De kunst is ook om het hele jaar door een mooie levendige tuin te hebben

ingrepen veel bereiken. Opdrachtgevers staan er soms van te kijken wat er allemaal ten goede veranderd is in hun tuin.

Het mag duidelijk zijn dat Simon Valk graag ziet dat beton en steen enigszins worden teruggedrongen. Mensen kiezen hier soms voor uit oogpunt van gemak. Ze willen niet al te veel gedoe. Ik snap

Sinds vorig jaar november is Simon Valk als zelfstandig hovenier aan het werk. Hij heeft zijn ervaring opgedaan bij diverse hoveniersbedrijven. Daar leer je ook heel veel van vakgenoten die als een wandelende encyclopedie allerlei wetenswaardigheden overdragen. Je krijgt daarbij ook kennis van soorten insecten en welke nuttige rol die vervullen in een tuin.

dat best, maar als vakman kan ik met doeltreffende maatregelen én een goed tuinontwerp zorgen dat het onderhoud beperkt blijft. De kunst is ook om het hele jaar door een mooie levendige tuin te hebben waarin de diverse plantensoorten elkaar in bloei opvolgen. Daarbij komt de vakman om de hoek kijken.

De tuin wordt steeds meer een onderdeel van het woonhuis. Als je de woonbladen opent, dan zie je wat er allemaal mogelijk is. Natuurlijk Valk Hoveniers volgt deze trend en kijkt graag mee naar de mogelijkheden. Ik kom graag langs voor een vrijblijvend bezoek om de wensen en mogelijkheden te bespreken. Een hovenier denkt altijd in oplossingen.

HIGH WINE/BEER Voor minimaal 2 personen

Laat u verrassen door onze High Wine of Beer bij Brasserie Spiegelaar. Dit bestaat uit een culinair 4 gangen diner met bijpassende wijnen of bieren! Ons enthousiaste personeel serveert 4 huisgemaakte gerechten en geeft daarbij een passende uitleg over de wijn/ bier-spijs combinaties.

Wij houden natuurlijk rekening met allergenen, en de niet alcohol drinkers onder ons!

GRAAG 24 UUR VAN TEVOREN RESERVEREN € 42,50 P.P.

NIEUWESTAD 141 • 8911 CR LEEUWARDEN • (058) 212 90 14 • INFO@BRASSERIESPIEGELAAR.NL • WWW.BRASSERIESPIEGELAAR.NL

SINDS 1985 DE ENIGE ECHTE BUNKER

Openingstijden & Contact

Maandag T/M Vrijdag

Open Van:

13:00 T/M 17:00 UUR

19:00 T/M 23:00 UUR

Groeneweg 5

Leeuwarden

Tel: 058 2120200

MEIDEN VOELEN ZICH ONVEILIG OP STRAAT

Tekst: INHOLLAND Hogeschool • Foto Simon van der Woude

OMDAT DE PUBLIEKE RUIMTE VOOR JONGENS ONTWERPEN IS

Bij de inrichting van de publieke ruimte worden de behoeften van jongens en jonge mannen als norm genomen en is er weinig aandacht voor de wensen van meiden en jonge vrouwen. Daardoor voelen zij zich in stedelijke gebieden onveiliger en komen zij minder buiten. Dat bevestigt nieuw onderzoek van Hogeschool Inholland, TU Delft en EUR in opdracht van de Rotterdamse Kenniswerkplaats Leefbare Wijken. Gemeenten en betrokken professionals moeten nieuwe ontwerpprincipes omarmen voor een genderneutrale publieke ruimte.

Jongens en jonge mannen voelen zich aangetrokken tot sportfaciliteiten zoals voetbalvelden en skateparken. Deze faciliteiten worden vaak ingepast in de publieke ruimte, onder andere om overlast van jongeren tegen te gaan. Dit versterkt een door jongens en jonge mannen gedomineerde omgeving, waardoor meiden en jonge vrouwen zich weer onveiliger voelen en worden beperkt in hun bewegingsvrijheid.

Het percentage jonge vrouwen tussen 18-25 jaar dat zich onveilig voelt is ruim twee keer zo hoog als die van de jonge mannen in dezelfde leeftijdsgroep, bleek uit de recent gepubliceerde Veiligheidsmonitor 2023. Ook verschillende recente onderzoeken in Rotterdam tonen aan dat adolescente meiden zich niet welkom en veilig voelen in de buitenruimte. De verschillen in veiligheidsbeleving tussen mannen en vrouwen zijn schokkend, bovendien is er geen enkele verbetering zichtbaar de laatste jaren.

Als zich excessen voordoen in de openbare ruimte, zoals aanranding en verkrachting, zeggen we tegen vrouwen dat ze 's

AANLEIDING
Helpt jonge mannen getuige van straatintimidatie tegen vrouwen
| Binnenland | AD.nl

avonds niet alleen over straat moeten. Daarmee leggen we het probleem bij hen en ondernemen we geen actie op de punten waarmee we daadwerkelijk kunnen bijdragen aan een oplossing, zoals de inrichting van de buitenruimte. Dat gebeurde recent ook weer na een aantal zedenincidenten in de binnenstad van Leiden. Wat vertellen we jonge meiden dan over hoe belangrijk we hen vinden?

Jonge vrouwen gebruiken de openbare ruimte op een andere manier dan mannen. Om zich veilig te voelen, is een openbare ruimte nodig waar voldoende informeel toezicht aanwezig is ('eyes on the street') van een gevarieerd publiek en waar zij ook privacy kunnen vinden. We moeten veel meer laten zien dat de buitenruimte ook aan jonge vrouwen toebehoort door deze ook voor meisjes en

jonge vrouwen aantrekkelijk te maken. Bij het ontwerpen van de openbare ruimte moeten gemeentelijke professionals van stadsontwikkeling, maatschappelijke ontwikkeling en veiligheid, wijkmanagers en – netwerkers, maar ook welzijnsorganisaties en jongerenwerkers in actie komen. Zij moeten de behoeften en perspectieven van jonge vrouwen onderzoeken en nieuwe ontwerpprincipes omarmen om de openbare ruimtes veiliger en meer uitnodigend te maken voor meiden en jonge vrouwen.

Meer informatie over het bijbehorende onderzoek en het volledige onderzoeksrapport vindt u hier [https://www.inholland.nl/onderzoek/onderzoeksprojecten/veiligheidsbeleving-van-jonge-meiden-in-de-rotterdamse-buitenruimte/Het volledige onderzoeksrapport](https://www.inholland.nl/onderzoek/onderzoeksprojecten/veiligheidsbeleving-van-jonge-meiden-in-de-rotterdamse-buitenruimte/Het%20volledige%20onderzoeksrapport) is op 9 april gepubliceerd.

LEVO is sponsor van Koken met Klaas: iedere dag op www.liwwadders.nl

KOKEN MET KLAAS
(KLAASKASMA@LIVE.NL)

ROEREI MET CURRY

Dit had ook een kuikentje kunnen worden, denk ik wel eens als ik een ei in de pan laat glijden. Maar dan vraag ik me meteen af: wat voor leven had dit kuiken dan gehad?

Een leventje van zes weken in een overvolle en ook nog brandgevaarlijke schuur. Het snaveltje misschien wel afgeknipt en nergens wat zand om zich in te wassen. Is het kuiken niet beter af nu hij of zij gebakken wordt alvorens het is geboren? Waarschijnlijk wel. Morgen een leuk verhaaltje over biggetjes, lammetjes of kalfjes.

INGREDIËNTEN

4 eieren
2 zachte witte bolletjes
1 rode ui
rode wijnazijn
zonnebloemolie
1 theelepel kerriepoeder
200 gram tomaten
een beetje verse koriander

BEREIDING

Klop de eieren los met peper en zout. Schil en rasp de ui. Vermeng 1 eetlepel van de geraspte ui met een scheutje rode wijnazijn en zout. Laat dit marinieren. Doe de rest van de ui in een pan, samen met 1 eetlepel zonnebloemolie en het kerriepoeder. Bak dit 2 minuten terwijl je roert. Rasp ondertussen de tomaten op een grove rasp. Schuif de ui opzij in de pan en bak de tomatenrasp ernaast. Roer de boel na 2 minuten door elkaar en bak nog een minuutje door.

Snijd de bolletjes door en rooster de helften in een koekenpan. Bedek 2 helften met het tomaat- en uienmengsel. Verhit zonnebloemolie in een koekenpan. Giet de geklopte eieren erbij. Roer tot je de roereieren hebt zoals je ze het lekkerst vindt. Lepel de eieren op de broodjes. Bedek ze met de gemarineerde ui. Strooi er wat gehakte koriander over. Leg tot slot de bovenste helft van de broodjes erop.

Familiebedrijf sinds 1916
LEVO
Dé olie en saus specialist!

VOOR MEER INFORMATIE KUNT U TERECHT OP DE WEBSITE VAN LEVO, WWW.LEVO.NL
VOOR EEN ADVIES OP MAAT KUNT U CONTACT OPNEMEN MET LEVO OP 0517-394141 OF STUUR EEN MAIL NAAR INFO@LEVO.NL

**Kijk en luister
naar 25 jaar
Stadsblad Liwwadders
in Noarderwyn van
Willem de Vries
via Omrop Fryslân
en YouTube**

BEKIJK OOK DE REPORTAGE VAN 058 ONLINE VIA YOUTUBE

!!JA, IK WIL!!

EEN ABONNEMENT OP HET STADSBLAD LIWWADDERS EN ONTVANG DE KRANT IN DE BUS

MET EEN ABONNEMENT ONDERSTEUN IK DE REDACTIE, DIE TIEN KEER PER JAAR EEN INTERESSANTE KRANT MAAKT EN BOVENDIEN EEN DAGELIJKSE NIEUWSWEBSITE VERZORGT.

IK MAAK 40 EURO (INCLUSIEF VERZENDINGSKOSTEN) OVER OP REKENINGNUMMER NL 88 RABO 0355 1954 96 T.N.V. STICHTING LOODS 50 VOOR ONDERZOEKSJOURNALISTIEK.

**KRANT AAN HUIS • EXTRA SERVICE • VERGEET UW ADRES NIET TE VERMELDEN
MAIL UW ADRES NAAR DON.LIWWADDERS@GMAIL.COM**

**STADSBLAD LIWWADDERS: AL 25 JAAR EEN PODIUM VOOR ONDERZOEK, HISTORIE,
HUMAN INTEREST, COLUMNS EN SPRAAKMAKENDE ACTIVITEITEN.**

Ank Pluimgraaff:

‘Ik koop in waar ik blij van word’

Advertorial • Foto: Marchje Andringa

‘Dit noem ik over-je-hoofd-gooikleding. Je doet het aan en het zit meteen. Het is vrouwelijk en vrolijk.’ Wie de winkel De Pluymgraaff in de Nieuwe Oosterstraat binnenstapt wordt op slag vrolijk, ook als hij dat nog niet was. De winkel ademt een en al positiviteit. Ank Pluimgraaff: ‘Toeristen stappen hier binnen met een déjà-vu-gevoel, ‘zo’n winkel hebben wij ook gehad’, zeggen ze dan.’

De Pluymgraaff valt moeilijk onder één noemer te brengen. Het assortiment van kleding, tassen, serviesgoed en kaarten lijkt in vijftien jaar op een organische wijze te zijn gegroeid. ‘In 2001 hebben Ton (beeldend kunstenaar en fotograaf Ton Aartsen) en ik dit pand gekocht. Voorheen zat hier De Nijvere Hand, de bekende winkel in kunstenaarsbenodigdheden van Klaas Koopmans. Er stappen nog steeds mensen binnen die hier herinneringen aan hebben en zich er soms over verbazen dat hij er niet meer is.’

De winkel De Pluymgraaff ontstond toen het accent op de fotogalerie van Ton Aartsen verlegd werd naar het aanbod van cadeau-artikelen, kleding en gebruiksvoorwerpen. Een fotogalerie in Leeuwarden bleek toch een wat ingewikkeld verhaal. ‘Nadat Ton met de galeriewinkel was gestopt – dochters Flore en Aagje beheren zijn kunstfotografische werken – stelde hij aan mij voor om een winkel te beginnen zoals Dille en Kamille, een formule waar ik altijd al enthousiast over was. We hebben lang in Utrecht gewoond waar zo’n winkel aan de Werfkelder zat.’ Ton Aartsen is in 2019 overleden en Ank heeft de winkel in haar eentje voortgezet.

De Pluymgraaff werd geen Dille en Kamille maar lijkt er wel door geïnspireerd. ‘Ja, wat heb ik eigenlijk voor winkel’, vraagt de eigenaresse zich af, die de winkel aan-

vankelijk combineerde met een baan als sociaal-psychiatrisch verpleegkundige bij de GGZ. Ik koop in waar ik blij van word en dat zijn leuke kaarten, kleding die in laagjes gedragen kan worden, tassen, parfums, sieraden en bijvoorbeeld aardewerk (het zit qua hardheid tegen porselein aan) van het merk Bunzlau Castle. Die schaaltes, potten en theepotten zijn gemaakt van een Poolse kleisoort, oersterk en handgemaakt. Als de boeren in het gebied rond Dresden ‘s winters niks te doen hadden, gingen ze potten bakken. Het zijn elegante, bijzondere producten. Het is vaatwas-, magnetron- en ovenbestendig hoogwaardig serviesgoed in mooie designs.’

Ank Pluimgraaff werd in 1955 in Katwijk aan Zee geboren. ‘Ik ben nog gedoopt in de robuuste witte Andreaskerk aan de boulevard.’ Ooms en tantes waren ondernemer. ‘Ze hadden een ijsfabriek voor de vis en slijterijen. Vader had gestudeerd. Ik kom uit een middenstandsfamilie maar

‘Ik zie mezelf een beetje als een van de ambassadeurs van Leeuwarden. Het bevalt me prima in deze stad. Na een fantastische tijd in Beetgum hadden we een beetje genoeg van het tuinieren en klussen. Ton zei tegen de makelaar: zoek een huis zonder tuin. Dat is dit mooie pand geworden.’ Van tuinen en landschappen geniet Ank Pluimgraaff tegenwoordig vanuit haar campertje. ‘Dan zit ik te genieten bij Zwarte Haan of bij Weidumerhout.’

‘Je doet het aan en het zit meteen.
Het is vrouwelijk en vrolijk’

koos voor een geitenwollensokkenberoep en keerde uiteindelijk weer terug in de retail. Het bloed kruipt waar het niet gaan kan.’

Later verhuisde ze met haar man Ton via Utrecht en Beetgum naar Leeuwarden. Die gemoedelijke sfeer kenmerkt ook haar winkel in de Nieuwe Oosterstraat, waar Ank ruimhartig verwijst naar andere zaken mocht de klant het verlangde arti-

kel bij haar niet kunnen vinden. ‘In onze straat hebben we karaktervolle winkels zoals onze overbuurman Kamsma schoenen, de Wereld van Thee, Indiaas restaurant Taj Palace (‘jammer dat ze alleen voor afhalen zijn geopend’) en de Turkse winkel Anadolu. Toeristen die bij hotel Post Plaza logeren, zijn vol lof over onze winkelstraat, terwijl autochtone Liwwadders zich soms verbazen over de levendigheid van dit deel van de Oosterstraat.’

((((INGEZONDEN)))

HET CYNISME VAN BURGEMEESTER BUMA

Sybrand Buma, de huidige burgemeester van Leeuwarden, schreef indertijd een mooi boek: ‘Tegen het cynisme. Voor een nieuwe moraal in de politiek’ (verkrijgbaar in de Boekenpassage). Een mooi onderwerp voor de gemeentelijke politiek.

Het Friesch Dagblad van heden (13 maart 2024) heeft een mooi verslag van de bespreking van de gemeenteraad over het opnieuw heropenen van het WTC als opvanglocatie voor asielzoekenden.

In oktober 2023 beloofde het college, onder aanvoering van de burgemeester, plechtig dat dit de laatste keer zou zijn. Niets blijkt minder waar. Vlak na de sluiting januari j.l. is er alweer een verzoek van het COA om het WTC te kunnen gebruiken als overlooplocatie voor Ter Apel. De burgemeester zegt nu: ‘Onze toezegging (aan de raad, de B.) was toen stellig en daar komen we nu op terug.’ Zo eenvoudig ligt het voor Buma. Begrijpelijk dat raadslid Van der Galiën in wanhoop verzucht: ‘Hier zitten we weer. En wanneer wéér? En wéér?’

Ook op andere fronten (bijvoorbeeld de subsidiëring voor Neushoorn, ‘rupsje Nooitgenoeg, aldus CU-raadslid Niesink) blinkt de Leeuwarder gemeentepolitiek uit in beloften en toezeggingen, die bij een volgende gelegenheid geen cent meer waard blijken. Dit voedt allemaal in hoge mate het cynisme onder de bevolking tegen de lokale politiek. Misschien kan het volgende boek van Buma daar eens over gaan.

A. de Boer

advertorial

AHMED BINBOGA

‘Dit is een vak van proeven, ruiken en kijken’

‘Je moet je als restaurant continu vernieuwen en het goede behouden. Dit is een vak van proeven, ruiken en kijken.’ Ahmed Binboga van het Turkse restaurant Efeze is geen man van stilzitten. Voortdurend is hij bezig met vernieuwing, waarbij de bestaande kwaliteit wordt geborgd. ‘Alles begint hier met onze menukaart met daarop onze fijne producten. Daarnaast is Efeze een restaurant met sfeer. Het is hier gewoon genieten.’

Binboga verraste iedereen door in 2017 een reuzenstap te maken van een locatie aan De Kelders naar de Nieuwestad en het wijzigen van de naam van zijn restaurant: Bosporus is inmiddels omgedoopt tot Efeze. Nu is de entree veranderd en uitnodigender geworden.

‘Opnieuw werd het tijd voor iets nieuws. We zitten hier al een tijdje op deze mooie locatie, maar nu heb ik door de naamswijziging en de nieuwe entree het gevoel dat alle kwaliteiten samenkomen. Het geeft mij nieuwe energie. We werken stug door aan verbetering van ons restaurant-concept en ik zie dat dit wordt gewaardeerd door onze gasten.’

Tijdens de coronaperiode kreeg Binboga de mogelijkheid om een ponton in de gracht voor zijn deur te leggen. Het werd het ponton Jelle, dat door vele gasten is bezocht. ‘De gasten vinden het prachtig. Vergelijk het met Leiden, waar ook dergelijke terrasschen in de grachten liggen. Het leidt tot een kwalitatieve verbetering van het uitgaansleven. Je speelt in op wat een deel van onze gasten wil. Het is min of meer flaneren op een boot, vergelijk het met de zuidelijke landen in Europa. Op zo’n manier zet je de stad in de schijnwerpers en je zorgt ervoor dat een breed publiek van buiten de hoofdstad het centrum bezoekt.’ Vaak wordt dat bezoek gecombineerd met een bezoek aan de bioscoop, het filmhuis of de schouwburg. ‘Op deze wijze zet je stappen tot verbetering van het economisch klimaat. Dat komt iedereen ten goede.’

Allemaal mooi en aardig, maar de focus moet wel op het eten blijven liggen. Ahmed Binboga: ‘Natuurlijk is dat zo, je zou het bijna vergeten. Nee, wij spelen juist in op gasten die naar de film of schouwburg willen. Zonder gehaast het menu op tafel te zetten geven we juist alle aandacht om een avondje uit helemaal top te maken. Waar we nooit concessies aan zullen doen is de producten die we serveren.’

‘We leveren graag onze bijdrage aan een gezellige Leeuwarder binnenstad’

Door de locatie aan de Nieuwestad is de vraag naar Hollandse kost gestegen. ‘Mensen vragen naast onze reguliere gerechten ook om broodjes kroket en uitsmijters, daar draaien we onze hand niet voor om. Uiteraard informeren we ze over onze Turkse specialiteiten, want dat is toch onze core business. Daarin zit onze liefde. Gelukkig is onze klantenkring stabiel en wordt onze Mediterraanse menukaart zeer gewaardeerd.’

Eerder vertelde Ahmed Binboga al aan Liwwadders dat hij let op details, zowel op het bord als wat betreft de inrichting van zijn restaurant. ‘Dit restaurant is ingericht met kwaliteitsmaterialen in aangename kleuren zoals je die ook aantreft in zuidoost Turkije, waar onze familie vandaan komt. We hebben, met onze familie, kosten noch moeite gespaard om een parel aan de Nieuwestad te presenteren. We leveren graag onze bijdrage aan een gezellige Leeuwarder binnenstad.’

TOM VAN MURIK

Afscheid van Jan Post in de oudste sociale huurwoning in Smallerland

De rouwadvertentie meldde dat de tijd weer een bladzijde omgeslagen had en dat Jan Post was verplaatst van het actieve deel naar het passieve deel van het archief. Een passende tekst bij de persoon die Jan Post was.

Ik leerde hem kennen in 1973 in Jennifeu in Drachten, waar mijn broer Joep toen overdag de scepter zwaaide. Een mooie gezellige tijd. Toen ik op Vlieland in 1975 in een discotheek werkte, was Jan ook een paar weken op het eiland. Hij was graveur van glas en graveerde voor mij de gevel van De Oude Stoep in een Heineken glas. Een gast wilde dat ook en toen deze niet meteen wilde betalen hield Jan het gegraveerde glas losjes met twee vingers boven de hardstenen vloer, totdat hij het afgesproken bedrag in zijn andere hand gedrukt had gekregen. Zo scharrelde hij die weken op Vlieland zijn kostje bij elkaar.

Later was Jan een tijd heel actief in Leeuwarden, waar de stedelijke vernieuwing in de steigers werd gezet. Hij was de drijvende kracht achter de werkgroep Volkshuisvesting met een diep wantrouwen tegenover de politiek en een grote afkeer van de stedelijke vernieling zoals hij het noemde. De Socialistische Partij vond hij veel te rechts, de Nieuwe Communistische Partij Nederland kwam nog het dichtst bij hem in de buurt. Het was de tijd van de grote leegstand. Meer dan 1.600 woningen stonden leeg. Nu onvoorstelbaar, toen realiteit. Sloop dreigde. Jan wantrouwde de cijfers en ging op de fiets zelf de leegstaande woningen tellen. Hij nam niets voor waar aan en geen moeite was hem te veel. Volkshuisvesting was toen nog mijn beroep als ambtenaar en hoewel ik politiek in een totaal andere hoek zat, voerden we wel het gesprek. Vaak hartstikke leuk, soms ook fel. Toen ik later in Leeuwarden afscheid nam als wethouder kreeg ik opnieuw een heel mooi gegraveerd glas cadeau.

In de jaren daarna kruisten onze paden zich sporadisch. Toen ik het eerste exemplaar van een boek over het dorpje Wier in ontvangst nam, bleek dat Jan voor deze uitgave heel veel spoorwerk in de archieven had gedaan. Hij gaf boekjes uit over onderwerpen die mijn pet soms te boven gingen. En toen, bij onze laatste ontmoeting in boekhandel Van der Velde, vertelde hij dat hij het niet lang meer zou maken.

Het afscheid vond plaats in Houtigehage in de oudste sociale huurwoning van Smallerland, waar hij 25 jaar gewoond heeft. Een hele kleine, sobere woning, gebouwd voor turfarbeiders die tot dan toe alleen plaggenhutten gewend waren.

We schuifelden langs de kist, die midden in de woning stond. Ik hoorde achter me iemand zeggen ‘Jan hie syn eigen wierhied’, Ik dacht, zo is het precies. Een heel bijzondere man en ik ben blij dat ik hem heb gekend.

DONATEURS

ZIJN BROODNODIG VOOR GOEDE JOURNALISTIEK

• DOE MEE, DONEER! KIJK OP WWW.LIWWADDERS.NL

VDMML
van der meulen metaal

Aan-/verkoop én recycling van oud ijzer en metalen voor bedrijf én particulier!

Einsteinweg 16
8912 AP Leeuwarden
+31 58 2130402
info@vdmml.nl
www.vdmml.nl

LEERLINGEN COMENIUS ESDOORN FIETSEN VOOR HET GOEDE DOEL

Advertorial

‘De fietstocht die we voor twaalf leerlingen organiseren is nu in de voorbereiding al een leerzame opgave.’ De docenten Lianne Schuitema, Marit Bos en Jetske de Vries van Comenius Esdoorn zijn geheel in de ban van de prestatie die hun leerlingen in juni gaan leveren: 500 kilometer fietsen voor het goede doel Make-me-a-wish.

Op alle middelbare scholen hebben we te maken met licht ongemotiveerde leerlingen. Dat is toch wel een grote groep aan het worden. We vonden dat we daar iets aan moesten doen’, vertelt Jetske de Vries, die lichamelijke opvoeding verzorgt aan de school aan de Esdoornstraat. Marit Bos (burgerschapskunde) dacht meteen aan een fietstocht. Ze had al eens een fietstocht gemaakt van Leeuwarden naar Parijs. ‘Dat was mij buitengewoon goed bevallen.’ Lianne Schuitema (Engels): ‘We kennen de meeste leerlingen wel, we zijn een relatief kleine school, en we dachten: dit moet gaan lukken.’

De leerlingen werden volop bij de organisatie van de tocht, Tour d' Esdoorn genaamd, betrokken. Ze verdiepten zich al bij de voorbereiding in allerlei onderwer-

pen die bij de organisatie aan de orde komen. Jetske de Vries: ‘Via een aanmeldformulier konden de leerlingen uit klas twee en drie aangeven of ze belangstelling hadden om de wielertocht te organiseren. We kregen dertig aanmeldingen en dat was hoger dan gedacht.’ Lianne Schuitema: ‘We hebben enigszins geselecteerd op motivatie, want je moet wel doorzetten. Niet alleen als het gaat om de tocht zelf, maar ook bij de voorbereiding. Ze moeten met een goed verhaal bij sponsors binnenstappen. Ook dat is al in volle gang.’

Marit Bos: ‘Het gaat ook om het aspect hoe werk je samen met een groep. Is er een conflict, hoe los je dat op. Is er onderweg technische tegenslag, hoe reageer je daarop? Dat zijn allemaal zaken die je later in je leven ook tegenkomt. Ze zullen er na afloop allemaal rijker uit tevoorschijn komen, daar ben ik van overtuigd.’

‘Ze zullen er na afloop allemaal rijker uit tevoorschijn komen, daar ben ik van overtuigd’

Praktische zaken die vooraf geregeld moeten worden zijn vrijwel volledig door de groep van twaalf opgepakt. Jetske de Vries: ‘Ze hebben zelf de startlocatie in het Duitse Cochem uitgezocht. Er is daar een camping die door Nederlanders wordt geleid die medewerking verlenen. Bijna alle overnachtingsplaatsen zijn geregeld.’ Marit Bos: ‘Ze leren

ook om iets voor een ander te regelen. Ze leren om te overleggen en keuzes te maken.’ Lianne Schuitema: ‘Ze gaan op pad om sponsors te regelen voor de organisatie en voor het goede doel. Ze hebben al toezeggingen van sponsors zoals bijvoorbeeld garagebedrijven Olijnsma uit Gytsjerk, Haaima Hyllkema uit Wirdum en Van der Mei uit

Ferwert. Leerlingen kwamen erachter dat hun oom ook een zaak had en zo rolt de bal verder.’ De sportfietsen zijn tegen een gereduceerd bedrag ter beschikking gesteld door Meindert Terpstra. Marit Bos: ‘Binnenkort worden ze aangepast op de maat van de leerlingen. Ook Bakker Schuurmans en de Expert in de Schrans steunen de leerlingen.’

Door Andries Veldman

Stadsblad **liwwadders** 25 jaar!

In september 1998 verscheen het eerste nummer van het Stadsblad Liwwadders. We zijn meer van het vooruitkijken, maar in dit geval maken we graag een uitzondering.

In september 2000 publiceerden we op de voorpagina een prachtige foto van twee echte Liwwadders op het Oldehoofsterkerkhof in de buurt van het roemruchte stakroegje. Het was een foto uit de rijke collectie van fotograaf Piter Dooe, waar we geruime tijd gebruik van maakten. In dat nummer kwam Hans Huisman aan het woord, bekend van de drankenhandel Donker aan de Oostergrachtswal. In het verhaal, geschreven door Enno de Graaff, fulmineerde Huisman tegen de drankenkennis op de Leeuwarder Hotelschool. Die vond hij ronduit slecht. Hij moest ook lachen om het oordeel van een jury over een fles wijn die al eeuwen op de zeebodem gelegen had. De ongetwijfeld bekwame jury, aldus Huisman, proefde na al die jaren nog tonen van rijp fruit. ‘Was er blind geproefd, dan was de conclusie waarschijnlijk heel simpel geweest: deze wijn is passé, ver over de top, weggooiën dus. Toch had ik ook graag geproefd, dat wel.’

Etherpiraat Willem Steensma was door zijn ouders op het verkeerde pad beland. Volgens de rechter zijn wij grote klieren, zo vertelde hij. Het illegale uitzenden via de radio (De Silvermeeuw kwam vanuit de Van Asbeckstraat) bleef trekken, zelfs nu de piraten onderdak hadden gevonden bij de Leeuwarder lokale omroep Mercurius. Klachten uit de buurt kwamen er nauwelijks, want die waren allemaal fan.

Het Leeuwarder PvdA-raadslid Marga Waanders deed ook maar wat haar goeddukt, blijkt uit dit nummer. De ondoorzichtige begroting van de gemeente gaf ook toen al hoofdbrekens. Waanders, nu burgemeester van de gemeente De Waadhoeke, keurde de begroting jarenlang met een hamerslag goed. Ze erkende dat ze haar goedkeuring had

WAT GAAN NOG DOEN WE IN DIT VERLENGDE JUBILEUMJAAR? WE GAAN GEWOON DOOR MET DE WANDELINGEN EN MET DE PRACHTIGE CONCERTEN IN HET LIWWADDERS JAZZCAFÉ IN DAX GASTROBAR IN DE GROTE HOOGSTRAAT. ZE KOMEN WEER IN HET NAJAAR. OOK DE UITGESTELDE PUBKWIJ (SORRY KARIN EN FRANS MET JULLIE TEAMS) STAAT OPNIEUW IN DE STARTBLOKKEN. NADERE INFORMATIE VOLGT SPOEDIG. HOU DE WEBSITE IN DE GATEN, EVENALS ONZE KANALEN OP FACEBOOK EN INSTAGRAM.

gegeven aan zaken die ze volgens een rapport van accountants onmogelijk naar waarde kon beoordelen. Met de kennis van nu kun je rustig stellen: er is niets nieuws onder de zon.

Historica Ellen Schat beschreef de welvaart van de Sophialaan rond 1900. De brede laan met de dubbele rij bomen is inmiddels verdwenen. Binnenkort zal de nieuwe toren van Bonnema het straatbeeld domineren, aldus Ellen Schat in het jaar 2000. Werk om te eten, eet niet om te werken. Dat was het levensmotto van horecaman Guus de la Bijje. De la Bijje opende in 2001 het Bachcafé in de Sint Jacobsstraat. Ooit was hij in dat pand het later vermaarde Indonesische restaurant Tempo Doeloe begonnen. In de keuken stond zijn inmiddels ex-vrouw de sterren van de hemel te koken. Indonesiërs gokten soms waar de kok vandaan kwam, dat meenden ze te kunnen proeven. Padang op Sumatra, was vaak het antwoord. Ze zaten er niet ver naast, vertelde Guus de la Bijje, want ik heb in de jaren zestig met mijn gezin in die contreien gewoond. Het credo in de keuken was: alles kan. Indonesiërs doen dat ook. Ze koken met ingrediënten die toevallig voorradig zijn. Zo kon het voorkomen dat in Tempo Doeloe rundvlees met honing en chocolade werd geserveerd. En het was nog lekker ook, aldus De la Bijje.

Een onbetwist hoogtepunt op de website Liwwadders was de serie Waar is Wyb? In deze prachtige zomerserie, die zeven jaar liep en nog terug te vinden is op onze website, zocht raadslid Wyb Feddema à la minute oplossingen

voor alledaagse ergernissen. We schreven: Geen oh en ah, nee, hier gaan de handen uit de mouwen. Liwwadders.nl presenteert iedere morgen een kakelvers probleem waarbij we ons afvragen: Wat is hier aan de hand? Waarom doen we dat nou? Kan dit niet anders? Wie pakt eens door? Het leuke van de serie was dat PvdA-wethouder Marco Florijn, zonder dat we hierom gevraagd hadden, meteen de zaken oppakte die we aankaarten. Zo werden er soms binnen vierentwintig uur oplossingen gevonden en zelfs uitgevoerd voor zaken die al jaren sleepten of die niemand meer zag. Zo stonden er, volgens ons, nutteloze verkeersborden in het Naauw of een meterslang houten hek in de Grote Hoogstraat. Dat stond er al jaren zonder dat het iemand was opgevallen. Een vervelende stoeprand aan de Kelders werd dezelfde dag nog vervangen. Een schoolplein in de Vrijheidswijk was afgezet met rode linten en Feddema ging erop af om uit te zoeken wat er aan de hand was. Het bleek te gaan om alweer een architectonische misser bij een pas gebouwde school. Het plein op het dak van de school was lek en de kinderen maakten te veel lawaai.

Dit is een verre van volledige greep uit onze publicaties en activiteiten. Op 24 november verscheen de bundel Het Vrolijke Leven in een Provinciehoofdstad, door sommigen nu al als gegarandeerde bestseller gekwalificeerd. Oud-burgemeester Geert Dales van Leeuwarden nam in de Boekenpassage het eerste exemplaar in ontvangst. Hij zei de website van Liwwadders nog dagelijks te volgen.

‘Wat we

Advertorial • Foto: Marchje Andringa

zelf kunnen doen, maken we zelf’

‘Wij zijn altijd open.’ Dat was het motto van Ely Smits, de grondlegger van de horeca-zaken Lunchroom Valerius, Ely’s Tearoom (voorheen De Goudster) en gasterij De Wäldwei. Dat ijzeren standpunt is inmiddels verlaten, vertelt dochter Ingrid Smits in de gemoedelijke lunchroom aan de Valeriusstraat. ‘Er is tijdens corona wel het een en ander veranderd, maar uiteindelijk heeft het ons voordeel gebracht.’

De naam Ely of Ely’s is onlosmakelijk verbonden aan de rijke Leeuwarder snackcultuur. Want zo mag je de keur aan zaken die er zijn, of inmiddels zijn verdwenen of vervangen, wel noemen. De twee jaar geleden overleden Ely Smits begon zijn werkzame leven als jongste van het tien kinderen tellende gezin in de bakkerij van zijn vader aan de Voorstreek. Ingrid: ‘Daar leerde hij de kneepjes van het vak. Hij zei ook altijd: wat we zelf kunnen doen, dat maken we zelf.’ Dat resulteerde in producten die tot op de dag van vandaag nog altijd zelf worden gemaakt. Ingrid noemt ze in een rap tempo op: hamburgers, gehakt, saté, salade. En maar liefst zes verschillende soorten kroket (rundvlees, goulash, kaas, groente, kip en saté) worden er in de centrale keuken aan de Voorstreek - de voormalige bakkerij en het woonhuis bleven in de familie - gemaakt. En u denkt dat de eierbal uitsluitend in Groningen wordt geproduceerd?

‘Ach, dat kan ik ook wel, moet mijn vader hebben gezegd. En dat was ook zo.’

Ingrid Smits was als jongere alles-behalve gericht op een carrière in de horeca. ‘Nee, ik heb mijn pabo-diploma gehaald. Ik zou als lerares gaan werken op een basisschool.’ Dat was in de jaren tachtig toen het economisch getij dusdanig slecht was, dat de scholen niet zaten te wachten op jonge gekwalificeerde leerkrachten. ‘Er was geen werk en ik hielp al bij mijn vader in de zaak. Toen hij in 1980 de lunchroom aan de Valeriusstraat opende, ben ik hier begonnen en ik sta er nu nog.’

Ze werkt er met veel plezier en behaalde alle benodigde papieren. ‘We hebben veel vaste gasten. Ik zie deze zaak ook als een sociaal ontmoetingspunt.’ De stamtafel is een geliefde plek voor vaak spontane ontmoetingen. De krant ligt er uitnodigend op tafel. ‘Als je plezier hebt in je werk, dan tel je je uren niet.’ Dat ze inmiddels wel zo’n zeventig à tachtig uur per week draait, gaat

‘Een eierbal? Ach, dat kan ik ook wel’

‘Zes verschillende soorten kroket’

in feite geruisloos. ‘Mijn kinderen waarschuwen soms: pas je wel een beetje op jezelf?’

Vader Ely begon in 1970 met zijn eerste zaak in de Weerd hoek Bagijnestraat. Het was een nachtzaak met veel bezoek uit de cafés en taxichauffeurs die, auto’s

IK BESCHOUW LUNCHROOM VALERIUS ALS EEN FAMILIEBEDRIJF. HET IS TOCH EEN BEETJE MIJN KINDJE.’ OF DE DYNASTIE VERDER WORDT VOORTGEZET IS NOG ONGEWIS. ‘MIJN KINDEREN ZIJN EEN ANDERE RICHTING INGESLAGEN. DE EEN IS ADVOCaat EN DE ANDER HEEFT EEN GOEDLOPENDE TENNISCHOOL IN GRONINGEN. PRIMA HOOR. WIJ GAAN HIER GEWOON MET VEEL PLEZIER LEKKER VERDER.’

mochten toen nog door de smalle straat, rustig hun voertuig stationair laten draaien terwijl er binnen een berenhap werd verorberd. ‘Ik was toen zes jaar oud. Ely was zeventien toen zijn vader, die de bakkerij op de Voorstreek had, kwam te overlijden. Een oom zette het bedrijf voort. In 1979 nam Ely De Goudster over, het was toen geen bakkerij meer. Hij wilde het pand in de familie houden, en we gingen erboven wonen.’ Later werden de Wäldwei (richting Wergea) en De Riethoeve (richting Tytsjerk) bij de horecaketten gevoegd. De Riethoeve is inmiddels afgestoten. ‘Dat was door personeelskrapte, waar de andere zaken ook mee te kampen hebben, niet meer te behappen.’ Moeder Aafke en de kinderen Ingrid, Eduard en Mirjam hielpen altijd mee. Aafje is nog altijd op de achtergrond

actief, Eduard bestiert De Wäldwei en Mirjam koos voor andere werkzaamheden.

Ingrid Smits ziet de ondernemingen vooral als een familiebedrijf. ‘We zetten ons gezamenlijk in voor onze zaken.’ Met enige verbazing constateert ze: ‘Het zogenaamde eerlijke eten, waar nu zoveel belangstelling voor is, dat deden wij altijd al en nu nog steeds. Het is allemaal vers. We werken niet met voorbewerkte producten. E-nummers kennen we hier niet. Aardappelen voor de patat worden afgekookt en gebakken. We bereiden onze producten met vers vlees. Wat wij altijd al deden is nu in. Altijd hebben we twee soorten verse groenen bij een menu. We bezorgen ook niet omdat dit de kwaliteit van de producten niet ten goede komt.’

**NOORD
NEDERLANDSE
BESTRIJDINGSDIENST**

Noord Nederlandse Bestrijdingsdienst
Miedwei 4
9081 AJ Lekkum
Telefoon: (06) 5354 3006

DRUGSGEBRUIK IN LEEUWARDEN

ingezonden • Beeld Anton Feddema

Je ontkomt er niet aan. Of je nu door Leeuwarden wandelt, winkelt, uitgaat of op een terrasje zit, of door de week langs scholen komt: overal in de stad word je geconfronteerd met drugsgebruik. Het is al snel duidelijk: we hebben hier te maken met een van de allergrootste problemen van Leeuwarden. Leeuwarden staat in Europese ranglijsten van gebruikers in de nabijheid van Barcelona en Amsterdam. Sommigen vinden het geen probleem, dat zou kunnen, of praten er liever niet over. Maar de gevolgen zijn groot. De maatschappij wordt opgezaagd met de gevolgen. De onderwereld kruipt naar de bovenwereld en verdringt legale zaken. Wat doen we eraan? Met zo'n hoeveelheid gebruikers is het ook klip en klaar dat er het en der gebruikt wordt, ook in (semi) openbare gebouwen of instellingen.

In oktober werden we opgeschrikt door berichten in de nationale pers: 'Meer cannabis dan in Amsterdam: drugsgebruik in Leeuwarden uitzonderlijk hoog.' Het loog er niet om. Het percentage drugs in het rioolwater ligt in de gemeente Leeuwarden uitzonderlijk hoog. Dat bleek uit een onderzoek van het Watercycle Research Institute (KWR). Het gemiddelde percentage cocaïnegebruik (harddrugs) per 1000 inwoners in Leeuwarden ligt op 4.031 milligram per dag. Dat is evenveel als in Amsterdam, maar 43 en 47 % hoger dan in Utrecht en Eindhoven. De cijfers over cannabis (softdrugs) zijn nog duidelijker: met 3.662 milligram cannabis per 1000 inwoners ligt het aantal 7 % hoger dan in Amsterdam en 46 % (!) hoger dan in Utrecht en Eindhoven. In Leeuwarden is dus sprake van een behoorlijke afzetmarkt voor het kopen van drugs. De handel in cannabis en cocaïne kan oplopen tot een opbrengst van wel 20 miljoen euro per jaar.

De Leeuwarder burgemeester Sybrand Buma schrok van de cijfers en de feiten. Hij wilde de cijfers meenemen in de aanpak van het drugsprobleem. Aanpak om drugsgebruik en overlast te bestrijden vraagt veel inzet van alle kanten. Naar zijn zeggen moet ook de drugscriminaliteit worden aangepakt. Er is sprake van een preventie- en handhavingplan in ontwikkeling met als doel om het gebruik van drugs te voorkomen en te verminderen. Dat was de officiële reactie van de gemeente.

In november werd alles weer wat gerelativeerd. Thomas ter Laak van de onderzoeksinstituut KWR praatte de gemeenteraad bij. De uitkomsten verbaasde Ter Laak niet. Het gebruik in Leeuwarden vond hij vergelijkbaar met andere grote steden in ons land. Ter Laak vond het lastig om te stellen dat het in Leeuwarden echt een heel groot probleem is. Kortom: Ter Laak zei impliciet dat het allemaal wel wat meeviel, het is niet erger dan elders. Hij vond

Bestuurders die niet durven besturen stellen een commissie of onderzoek in

dat je beter inzicht moest krijgen door middel van een vervolgonderzoek. Waar hebben we dat vaker gehoord, dat een onderzoeker adviseert om een langdurig vervolgonderzoek te doen? Wieke Goudzwaard, fractievoorzitter van het CDA, vond ook dat je gericht en vooral geregeld moest onderzoeken en daar dan beleid op moest gaan voeren. Dat zou dan via de sociale wijkteams en wijkagenten moeten.

Speelt het alleen achter de voordeur of is het gerelateerd aan het uitgaansleven, vroeg Goudzwaard zich af. Ze dacht dat het algemeen verbreid is en dat je dus mensen, gezinnen etc. moet helpen: 'Want je hoopt

dat je met beleid verslaving kan voorkomen.' In de talkshow Politiek Café Liwwadders toonde Goudzwaard zich bezorgd over het grote aantal afnemers. Vraag zorgt voor aanbod. Tot zover enkele feiten en opmerkingen en de resultaten van het onderzoek. Wat duidelijk is, is dat er wel degelijk sprake is van behoorlijk gebruik van drugs, zowel soft als hard, in Leeuwarden en niet alleen in de stad, want het geldt ook net zo goed voor de dorpen rond de stad.

Waarom gaan niet meteen alle alarmbellen af? Waarom wordt het nu gerelativeerd? De gemeenteraad wordt gesust: het is niet erger dan in andere steden.

Hulpverleners, onderzoekers, bestuurders en de gemeenteraad springen in de ontwijkstand of nog erger: ze vluchten ervoor weg. Waarom eerst weer de bekende afschuiftruc dat 'we eerst verder en beter onderzoek moeten doen om steviger beleid te kunnen voeren?' Zullen de burgemeester en de gemeenteraad dan nog meer schrikken of zal het dan meevallen? En als het meevalt in hun ogen, komt er dan nog wel echt beleid?

Het is sindsdien weer wat stil in de debatten over dit veel omvattende maatschappelijke probleem. De vraag is: accepteren we zoveel drugsgebruik, of doen we er iets aan?

Hotel-Eetcafé
Duhoux *sinds 1916*

• ETEN • DRINKEN •
• SLAPEN • GENIETEN •

GREATE BUORREN 4-8 • 9088 AE WIRDUM (FRIESLAND)
TEL: +31 (0)58 255 15 13 • EMAIL: INFO@HOTEL-DUHOX.NL

(ON)OPLOSBAAR

GEMEENTE: GRIJP IN

Achmed Aboutaleb (PvdA), de burgemeester van Rotterdam bepleit een streng verbod. Hij was onlangs op werkbezoek in Ecuador en zag met eigen ogen dat de drugsmaffia het daar voor het zeggen heeft. De cocaïnehandel kan dus op een bepaald moment de rechtstaat aantasten om de eenvoudige reden dat er grof geld mee te verdienen valt. De burgemeester van Amsterdam, Femke Halsema (GroenLinks), bepleit het tegenovergestelde: gebruik van drugs via regulering. Maar zij komt ook niet verder. Wat vindt Sybrand Buma (CDA)? Heeft hij ook een visie en hoe staat hij erin?

Moeten we wel of niet accepteren dat er altijd sprake zal zijn van een percentage gebruikers? Gebruik van verdovende middelen is al zo oud als de mensheid zelf (kijk maar naar het oude China). Maar iets toestaan of tolereren en het vervolgens uit de hand laten lopen is nogal een verschil.

Wat erg belangrijk is: De gemeenteraad moet dit punt als hoogst urgent behandelen. Praat er-

over, ook in het gezin, vrienden en familie en als samenleving. Verdoe je tijd niet met eerst weer vervolgonderzoeken. We moeten ons niets wijs laten maken. Laat het niet over aan wijkagenten en sociale (jeugd)werkers of wijkteams.

Genoemde voorbeelden in de stad tonen aan dat de gemeente maatregelen kan nemen. Dat hoeft echt niet te wachten op beleid. Als het om veiligheid en gezondheid gaat, dan kan de gemeente meteen ingrijpen. De gemeenteraad heeft dat beleid zelf al lang vastgesteld in de APV (Algemene Plaatselijke Verordening) en kan het meteen toepassen. Leeuwarden heeft een heel duidelijke APV, kijk naar artikel 2: 1d. Dat gaat expliciet over openlijk gebruik en handel in drugs. Je mag geen drugs verhandelen, je mag ze niet in bezit hebben als je over straat loopt en de burgemeester kan iemand die betrapt wordt op het bezit van hard-drugs meteen op (laten) pakken (artikel 2: 1f lid k). Dus wat nou gemeenteraad? Wat nou burgemeester? Waarom en waarop nog wachten: grijp in waar je kunt.

RONDJE LEEUWARDEN

Wie rondkijkt in Leeuwarden ziet van alles. De stad lijkt doordeesemd van drugs. Waarom moeten burgers er steeds mee geconfronteerd worden? Bij middelbare scholen komen snelle jongens, dealers dus, met snelle auto's dagelijks gewoon langs en verkopen 'het spul' aan studenten en leerlingen. Bewoners aan de Curaçaostraat zien bijna dagelijks deze dealers bij locatie Firda Julianalaan rondcirkelen. Bij de school is ook nog een buitenschoolse opvang gevestigd. Ze hebben daar hun vaste klanten en als een klant overstapt naar een andere dealer zijn de rapen gaar. Al gauw zijn de jonge studenten gebonden aan zo'n dealer en zijn ze verslaafd voordat ze het weten.

DE HANDEL VEROORZAAKT OVERLAST

Auto's staan 's avonds en overdag half op de stoep met draaiende motoren. Brommers rijden af en aan. Hasj en wiet komen van de (vrouwelijke) plant cannabis. Het effect brengt bij gebruikers verschillende reacties teweeg. De werking is een paar uur en daarna kan de uitwerking verschillend uitvallen. Een joint roken kan geen kwaad, zeggen de meeste gebruikers. Zo'n 20 tot 25 procent van de Nederlanders blout wel eens. Sommigen blowen elke dag. Je kunt ook wiet of hasj eten, dan is het effect heftiger en langer. Mensen die van hun aard al wat depressief zijn en die gebruikers zijn, worden er doorgaans depressiever van. De discussies over wel of geen wiet gebruiken zijn al zo oud als de ontdekking van het gebruik van de cannabisplant zelf.

In Drachten mag men als experiment onder strenge voorwaarden beginnen met een plantage

TEN SLOTTE

Dan tenslotte nog enkele onrustbarende cijfers. In Leeuwarden is sprake van 10 procent meer misdrijven. In 2023 waren er 1360 verdachten van een misdrijf, in 2022 waren dat er 1240. Een verklaring was er niet. Maar het is wel duidelijk, het ging om toename diefstallen, zakkenrollers en vandalisme. Deze cijfers werden in maart bekend gemaakt. Tegelijk werd geconsta-

teerd dat er steeds meer jeugd in de knel komt te zitten. Het aantal jongeren met mentale problemen blijft groeien. De cijfers van het Trimbosinstituut tonen dit aan. Natuurlijk zijn er tal van oorzaken: corona, de wereld waar crisis na crisis zich opstapelt. Maar feit is dat de jeugd kwetsbaarder is geworden. En juist dan moeten we opletten op gebruik van verdovende middelen.

De minsken wolke ornaris wêze wêr't se net binne

MEINDERT SCHROOR

Feul Liwwadders sille de Fryse anhef fan dizze kollum herkenne as de spreuk inne hal fan ut stasjon. Dy geglasuerde tegelwysch wudde in 1952 ophongen ter gelegenheid fan de elektrifikasy fan ut spoar naar DKV, Zwolle en ut westen. Ut het tot myn adoalesensy duerd ear ik er achter was ut betekende: de meensen wille altyd op un ander plak weze dan daar waar se binne.

toefellech gekkeghydsje was sonder un dieper lêgende achtergrond. Jammer social-media complotdenkers: toen en nou noch

doën meensen oek wel es wat sonder bybedoelingen. Dat hyt foor de grap! De lollege fariant fan un ander typisch Liwwadder úting fan nocht an onnocht: om toch! Nyt út te lêgen mar de wat ouweren onder oans begripte fut wat daarmet bedoeld wudde.

Intussen wudden vijf treinfrije periodes ankondigd dy't 'aaneengesloten werkperioden' hite. We hewwe inmiddels drie had en as dit onfolprezen periodiek ferskynt intussen oek al de fierde, mar de fjifde en langste komt dizze somer tussen 1 juni en 10 juli. Omdat ut emplacement anpakt wudt. Dur komme nije wissels en spoaren, langere perrons oek om de treinen skoante maken, elektriske wisselferwarming, bovenleidingen wudde boven de spoaren naar Harlingen en Sneek deurtrokken mar nyt fedder as de bruggen over ut Van Harinxmakanaal. Sneek kan daardeur un ekstra trein krije, dus elk kwattier een. Tidens de werkzaamheden is Liwwadden per spoar onbereikbaar. Nou ja nyt helemaal. Jou kanne wel fan en naar Groeningen. Op dy lijn is oek fan alles gebeurd, waardeur dur naast twee stoptreinen, twee sneltreinen ride kanne. Un ekstra sneltrein dus en wat extra onderdeurgangen seas bij de Paterswoldseweg in Groeningen en in Hardegaryp. Oek is ut perron naar Groeningen flink ferlengd en se jubelt de website fan Prorail wat fedder. Mar ut allerbelangrykste werk is noch steeds nyt anpakt. Ferdubbel ferrygemy dat spoar nou es helemaal, dus oek tussen Liwwadden en Veenwouden en breng ut onder de draad! Toen dit traject anleid wudde in 1866 was dur al grond risserveard foor un ferdubbeling, jawel. Half werk kortom, krekt seas dy bovenleiding richting Harlingen en Sneek. Nyt fedder as ut Van Harinxmakanaal. 'Mark my words': met dy Lelylijn wudt ut oek noait wat, of ut distriktestelsel sú wear infoerd wudde mutte bij de ferkiezingen foor de Tweede Kamer.

Ofwel: ut is noait goêd, men wil altyd wat andes. Krekt as rijijofrijik (as kien in myn ogen un soart Fins, want ut tilt op fanne klinkers) dat froeger op feul dashborden plakt wudde, om an te geven dat de bijryder syn, meestal was ut overeges een hur, mond houwe moest en em nyt met ut riden fanne sjauffeur bemoeie moest. Noch één: Industryterrein Azeven bij Drachten. Atlassen en plaatsnamen is se'n bitsje ut enege waar ik echt ferstand fan hew, mar dizze kon ik noch nyt en ik docht an un klein waterke inne buert of se. Nee, sei myn frou, dou must ut as A-7 leze, noemd naar de groate sneldyk, toegelik E 22, dy't al sins de jaren sestech Liwwadden triomfantelek links, of rechts at je út ut oasten komme, lêge laat.

Intussen sal ut menecheen opfallen weze; dur wudt al un tydsje an ut spoar en wat daarbij hoort werkt. Inne landeleke media figurearde stasjon Liwwadden oek prominent as un punt werat de kommende jaren un soad overlant as fanwege ferwacht wudt. Ut meest opfallende binne totnogtoe de perronkappen dy't rinnofeard wudde(n). Se dateare út 1891 en folges arsjitektuerhistoarisy binne ut in oans land de enege overbleven kappen op smeedizeren sikkelspanten. Waarskienlek in Engeland maakt, mar in plaats fan overzeese flessenpost út Albion, kwam dur un fles met vier briefkes met de namen fan drie Liwwadder postboades en un kondukteur út. Ut was fut landelek nieuws. Folgende fraach was fanself, waarom hewwe dy mannen dy fles inmetsele. Ik denk dat ut un

KIJK NAAR POLITIEK CAFÉ
LIWWADDERS EN 058 ONLINE
VIA YOUTUBE MET SIETSKÉ INBERG
EN ANKY KEIZER

‘Moet ik die extra kosten doorberekenen aan mijn klanten?’

Andries Veldman • Foto: Simon van der Woude

‘Als je dat nou zo doet, dan kun je de bloemen beter vervoeren.’ Marloed van bloemenkiosk De Graaf in de Leeuwarder wijk Bilgaard hangt de bloemen net even iets beter aan de scooter van de oudere man. ‘Die dienstverlening hoort er gewoon bij. We helpen mensen graag.’ Maar afgelopen zaterdag 30 maart was het gebeurd met de dienstverlening vanuit de kleine kiosk naast de brandweerkazerne aan de Brandemeer. Eigenaar Willem de Graaf deed die zaterdag definitief de deur op slot. ‘Het is mooi geweest. Ik ben gestopt na 36 jaar. Mijn vader Douwe begon hier in 1969.’

De voornaamste reden dat de bij veel Leeuwarders populaire kiosk is gestopt, is de veranderende bloemenhandel. Die is niet meer wat het geweest is. De Graaf: ‘Iedereen, tenminste de ouderen, kent de handel via ‘de klok’. Dan zit je op de veiling van Eelde, Naaldwijk, Rijnsburg of Aalsmeer als handelaar in spanning naar de grote veilingklok te kijken terwijl de handel op karren voor je langsrijdt.’ Van de bloemenhandelaars die op een tribune het bijzondere schouwspel gadeslaan wordt verwacht dat zij hun prijs, wat ze voor de kar met bloemen en planten overhebben, bepalen aan de hand van de klok, die snel ronddraait. Als de wijzer in de buurt

komt van het bedrag dat de handelaar in zijn hoofd heeft, drukt hij op een knop en de handel is van hem, tenzij een collega hem voor is. ‘Dat is de handel. Dat is het spel. Dat is altijd spannend en dat is nu grotendeels voorbij. Hier en daar is de grote klok op locatie nog aanwezig. Je kunt nu ook thuis handelen via een klok op je computerscherm, maar dat is toch anders. Je kunt de partij bloemen ook via het scherm bekijken, maar dat haalt het niet met het zitten op de tribune in de veilinghal.’

Altijd gedroomd om bloemenman te worden? ‘Nee, helemaal niet. Toen ik in 1988 uit militaire dienst kwam, wist ik niet wat ik zou gaan doen. In Camminghaburen bouwden ze net een nieu-

we woonwijk. Mijn vader zei: jij daar, ik hier. Die zag wel wat in de exploitatie van een nieuwe kiosk in die wijk.’ De gemeente Leeuwarden zag dat anders. ‘Die vonden dat ze voldoende staanplaatsen hadden uitgegeven en wilden geen nieuwe kiosk.’ Later

nam Willem de kiosk in Bilgaard van zijn vader Douwe over.

Marloed (‘Die d kwam door een dronken ambtenaar van de burgerlijke stand in Drenthe. Ik had natuurlijk Marloes moeten heten.’) is al enkele jaren zijn ge-

DAT DE KLOK VERDWIJNT HEEFT OOK TE MAKEN MET STIJGENDE PRIJZEN EN VERVOERSKOSTEN. JE ZIET EEN TOENEMENDE UNIFORMERING EN DAT HAALT DE CHARME UIT DE HANDEL, ZEGT WILLEM DE GRAAF. ‘NU WORDT ER ZELFS EEN STANDAARDBEDRAG VAN 35 EURO PER KAR GEREKEND. IK HEB ZO VIJF KARREN NODIG. REKEN MAAR UIT. DAT ZIJN EXTRA KOSTEN WAAR IK NIKS VOOR TERUGKRIJG. MOET IK DIE DOORBEREKENEN AAN MIJN KLANTEN?’

waardeerde medewerkster. ‘Het is een gezellig hokje. Een hokje met minimale voorzieningen. Als we naar de wc moesten of water nodig hadden, liepen we even naar de garage aan de overkant. Die afspraak had mijn vader al met garage Nagelhout gemaakt en die is stilzwijgend al die jaren verlengd.’ Marloed: ‘Het is hier gemoedelijk, dat zie je nu ook aan de reacties. We hebben aan de lopende band gevulde koeken en ander lekkers gekregen. Ze kregen ook de Liwwadders mee, soms met een pen. Dan zeiden we dat ze daarmee de puzzel in die krant konden invullen. Een puzzel die er overigens niet in zit. We kregen zelfs als blijk van waardering een kaart met een briefje van 20 euro. Allebei: twee briefjes van twintig.’

Naast afhalen kunt u in onze ruim opgezette zaak lunchen e.d.
Ontdek nu onze heerlijke menu's, broodjes, softijs, milkshakes en smoothies!

- Download onze app voor acties of gratis producten.
- Bestel op onze officiële site www.tomscafetaria.nl voor acties of gratis producten.

Cambuurplein 1a, Leeuwarden
WWW.TOMSCAFETARIA.NL

boekenpassage

ANSICHTKAARTEN - PLAATJESBOEKEN - CD'S - KUNST - SCHAKEN

KOM JE SCHAKEN?

REIS OM DE WERELD FRANCESCO CARLETTI	HET APEWIJF JOHAN POLAK EN FRANS GODDIJN
LEVENDE DIEREN MIDAS DEKKERS	HET STADSPALEIS GEERT MAK
ROEMEENSE LENTE OLAF TEMPELMAN	PORTUGAL J. RENTES DE CARVALHO
BOERKE THAE R.P. SYBESMA	ART FAIR DOLPH KESSLER
DE KLUIZENAAR VAN 69TH STREET JERZY KOSINSKI	DE TOEKOMST IS GROEN THOMAS L. FRIEDMAN

SINT JACOBSSTRAAT 32 • IEDERE DAG GEOPEND, BEHALVE
MAANDAG, VAN 11 TOT 17 UUR. 'S ZONDAGS VANAF 13 UUR

PERSOONLIJK INTERIEURADVIES

Maak een afspraak voor een **Design Date** en ontvang onze gratis stijlguide.

DE BOER

WOONPROFESSIONALS LEEUWARDEN

SCHRANS 131 | 8932 ND LEEUWARDEN
WWW.WOONPROFESSIONALDEBOER.NL

KEUKEN RENOVATIE n e d e r l a n d

Regio Leeuwarden

- ◆ nieuwe keukendeuren
- ◆ nieuwe scharnieren
- ◆ nieuwe werkbladen
- ◆ nieuwe apparaten
- ◆ nieuwe kranen

Als het om de euro's gaat!

keukenrenovatienederland.nl

06 - 2856 3755

EDDY & HENNY:

'WIJ SÊGGE: KOM UT DE KAST. WEG MET DAT STIEKEME. GAAN TOCH FUT MET JE ROOKVRIJE GENERATIE'

HENNY 'Se frage oans waarom dur gien wietplantage in ut oude Cambuurstadion ken. Waarom mut dat in Drachten, su'n plantage. We mutte de eer an oans self houwe. Cambuur staat dur al om bekend dat se met de kokkert fol naar de wedstrieden kieke. Ut gaat allang niet meer om ut foetbal, dat is bijzaak.'

EDDY 'Ut stikt hier fan de coke en wiet.'

HENNY 'Dur mutte toch in 'e Zakenclub meensen wese die su'n wietplantage foor elkaar bokse kenne? Wij segge: kom ut de kast. Weg met dat stiekeme. Gaan toch fut met je rookvrije generatie.'

EDDY 'En wat mutte we met die naam Kooi stadion.'

HENNY 'Ik docht dat wij dur self miljoenen in steke, meer dan die kwartsjes fan Kooi. Dan mut ut toch gewoan ut Liwwadder stadion hiete.'

*U kunt met ons uw wensen bespreken voor uw uitvaart.
Neem daarvoor vrijblijvend contact met ons op.*

MANNING

Uitvaartzorg

met liefde geregeld
ongeacht uw verzekering of lidmaatschap

058 - 844 83 65 | www.manninguitvaartzorg.nl

HoutbouwdeBruin

De specialist in geïmpregneerde houtbouwproducten

De Swette 1c, 9269 RC, Feanwâlden | www.houtbouwdebruin.nl | Telefoon: 06-22510084

MAATWERK IN HOUTBOUW

Houtbouw de Bruin is al ruim 30 jaar gespecialiseerd in houtbouw producten op maat en naar wens gebouwd. U heeft bij ons een grote keus uit diverse houtsoorten en profileringen. Uniek is ons assortiment geïmpregneerd vuren-hout in maar liefst 7 verschillende kleuren.

Berging met of zonder overkapping, een sierlijke tuinhuisje of een functionele garage? Houtbouw de Bruin produceert en plaatst deze al jaren naar tevredenheid bij de opdrachtgevers. Landelijke stijl, modern en strak, horizontale of verticale wandbetimmering? Houtbouw de Bruin heeft hierin een zeer groot assortiment gevelbetimmering.

DOUGLAS HOUTBOUWMODELLEN

Kapschuur modellen met het populaire Zweeds rabat zwart zijn een aanwinst voor elke tuin. Uiteraard leveren we deze uitstraling ook in de lessenaardak en platdak uitvoeringen. Alle daken worden standaard voorzien van dakbeschot en goede kwaliteit dakbedekking, dakpannen, dakpanprofielplaat, metalen dakplaat of EPDM bij platte daken.

GAAT U ZELF (VER)BOUWEN

Bij Houtbouw de Bruin heeft u de keuze uit diverse profileringen, houtsoorten, geïmpregneerd en/of geborsteld + eventueel 2 x in kleur gespoten. Leverbaar in: Vuren, Western Red Cedar, Grenen OS, Thermowood, en Yellow Cedar.

Bezoek voor inspiratie ons buiten showterrein en onze overdekte showroom. Wij staan u graag te woord voor advies en het bespreken van de vele mogelijkheden!

KANTOREN
VERGADEREN
FLEXWERKEN
LUNCHEN

CRYSTALIC

Op zoek naar een
dynamische werkplek
of vergaderlocatie?

Bekijk ons aanbod op
www.crystalic.nl

LEEWARDEN | FRANÇOIS HAVERSCHMIDTWEI 2 | 8914 BC | THE NETHERLANDS

crystalic business park